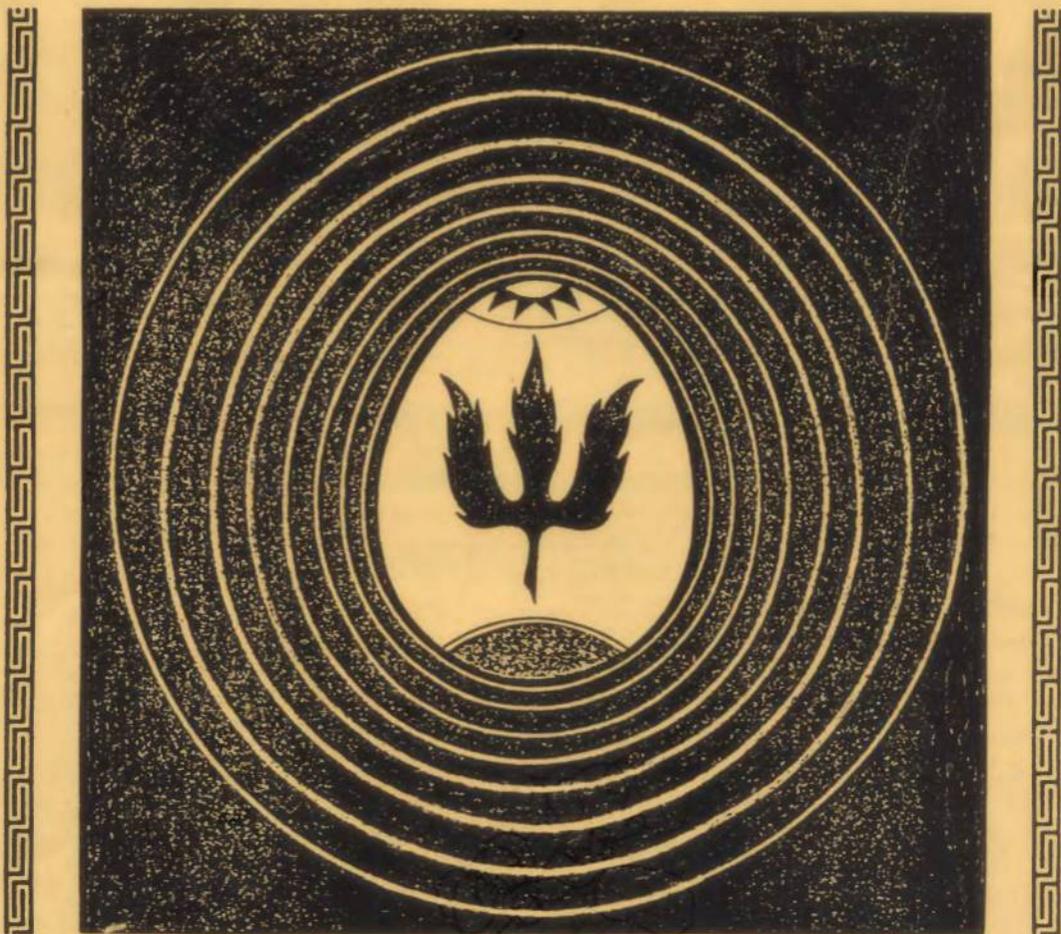

1992 №4

УКРАЇНСЬКЕ ВІДРОДЖЕННЯ

РІК 10, Ч. 36-37, ЛІТО-ОСІНЬ, 1992. ГАМІЛЬТОН, КАНАДА. ISSN 0824-6238

UKRAINSKE VIDRODZHENNIA - a
UKRAINIAN RELIGIOUS MAGAZINE

Published by:
The Society of The Ukrainian
Native Faith of Canada Inc.

Ukrainske Vidrozhennia -
published every three months.

All donations accepted

Editorial Board: M. Sitnik,
S. Yaworsky, J. Holubizky,
L. Sitnik, O. Karmeluk.

"UKRAINSKE VIDRODZHENNIA"

P. O. Box 3592, Station "C"
Hamilton, Ontario L8H 7M9 Canada

УКРАЇНСЬКЕ ВІДРОДЖЕННЯ-
Релігійний Квартальник
ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ РІДНОЇ ВІРИ

Редколегія: Мирослав Ситник,
Славин Яворський, Яр Голубицький,
Лада Ситник, Олег Кармелюк.

Редакція застерігає собі право скорочува-
ти та виправляти надіслані матеріяли.
Передрук із зазначенням джерела дозволе-
ний. Незамовлених матеріялів редакція не
повертає та в тій справі не листується.

Статті авторів не обов'язково
висловлюють погляди редакції.

Журнал видається за добровільні датки.

Бажаючих набути касетки з набраними
проповідями Української Рідної Віри, які
щонеділі здійснюються у Святині Дажбожій
Ст. Проповідником Мирославом Ситником і
Проповідником Славином Яворським, як та-
кож нижче подані книги, просимо зверта-
тися на адресу журналу "Українське Від-
родження".

Автор-В.ШАЯН:

1. "Гимни Землі", "Баляда про Святослава",
"Баляда Лісового Шуму", "Слово Золотої
Діядеми", "Г.Сковорода-Лицар Святої Борні"

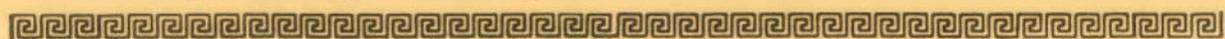
"Тризна"-Т.Шевченка (переклад В.Шаяна).

Автор-Я.Оріон:

2. "Бог і Релігія", "1000-ліття Християн -
ства", "На Роздоріжжі".
3. Автор-І.Франко:
"Сотворення Світу". Всі книжки виси-
лаються за добровільні датки.

На обкладенці:

Символ Українського Світу
в Магічному Колі Всесвіту.

З М І С Т

Заповіді й Молитви	1
О.Шокало: Український Світ	2
В.Шаян: Відродження Української Рідної Віри	5
В.Шаян: Т.Шевченко - Пророк	6
Виступ Президента Л.Кравчука	6
В. Мицик: Свято Купала	10
П. Чемерис: Йдемо з тисячоліть	14
П. Чемерис: Від гуцульських барток	15
В. Шаян: Ів.Франко - Син свого народу	17
В. Шаян: Святослав Хоробрий	18
70-ліття Ю. Буряківця	19
В. Ірклієвський: Рум'яний Влес	20
П. Чемерис: Походження Символу	23
О. Братко-Кутинський: Символіка	25
В. Мицик: Рік 7500	28
М. Довгань-Зайцевська: Лист М. Горбачову	3-ст. обкл.
Поезії: І.Франко, Л.Ромен, Д.Павличко, В.Шаян, В.Василенко, Л.Мурович, О.Лупій .	

**ЗАПОВІДІ
УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ ВІРИ**

СВІТ

Світ безначальний,
Перетворення вічне...

Г. Сковорода

ПРАВДА

Моліться БОГОВІ одному,
Моліться ПРАВДІ на землі...

Т. Шевченко

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Власне почуття обов'язку...

І. Франко

ВОЛЯ

Хто визволиться Сам,
Той вільний буде...

Л. Українка

СИЛА

Сила служить Ідеї і Праву. Сила є
збройним рам'ям Права і Правди...

В. Шаян

ВІРИМО В ОДНОГО БОГА

(Влес Книга, дощечка 30-та, рядки 31-35)

Якщо буде такий блудень,
Який буде улещати Богам,
І відділювати їх від Сварога,
Такий буде прогнаний із роду,

Тому, що не маємо Богів різних.
Вишень і Сварог, (Дажбог і Велес)
І інші є множественні, як БОГ є
ОДИН і множественний (многопроявний)!

(Переклад В. ШАЯНА)

МОЛИТВА РУСИЧА

Дажбоже! Славлять тебе внуки!
Пошли нам меч у дужі руки!
У розум — дум твоїх величність,
В серця — любов і доброзичність.

Навчи: не жалувать собою!
Натхни посвятою до бою,
За побратимів ближніх, рідних,
На смерть ставать — проти негідних!

Храм Рідній Вірі та Закону
Воздвигнуть дай: Душ охорону!
Щоб Волі й Правди заповіти
Тривали — як зірки орбіти.

Коли ж за честь Землі й Народу
Впадем — нескорені до поду,
Дажбоже! Привітай нас в Наві!
Дай жити вічно в Матірславі...

М. Скрипник

Олександр Шокало

УКРАЇНСЬКИЙ СВІТ

Есея про екологізацію
природи й ноосферизацію
свідомості *

ПЕРЕДСЛОВО

Український Світ осмислюю як духовно-природну, гео-етнічну цілісність, що самоздійснюється протягом тисячоліть свого життя за Всесвітнім Законом підтримання креації /Творіння/. Процес самоздійснення виявляється і в житті окремої особистості як етнічного генома та носія Всеєдиного Духа, і в житті людської родини як першоклітинні етнічного ества, і в житті суспільства як етно-культурної цілісності. Цей багатовимірний саморух етнічного ества неможливо звести до висхідної самодостатності /прогресу/ чи до спадної приреченості /деградації/. Суть його — в реалізації Безвічного Творіння. Мінливість форм та інтенсивності життя етнічного світу зумовлюють внутрішні /етнопсихологічні/ та зовнішні /природно-космічні/ чинники, і це свідчить про стан духовно-біологічного здоров'я етносу, його світотворчу спроможність та рівень взаємодії етнічного світу із Всеєдиним Світом.

Нині переживаємо кризовий період тяжкої, тривалої етнічної недуги. Століття зовнішнього політико-ідеологічного гніту й паразитського визиску, а також нехтування вселюдським моральним законом і забуття духовності власними поколіннями призвели українців до занепаду самосвідомості й волі жити, до вкорінення в людах рабства й соціальної шизофренії /роздвоєність ества: думають одне — кажуть інше, кажуть одне — роблять інше/. Вихід із недуги один: скалічені покоління відходять, а здоровому люду належить власним життям утвердити снагу етнічного духу. У кожного покоління народу свій вік, а цілісне духовне буття його безвічне. Людині дано водночас дар забуття і дар пам'яті: забувати минуле і пам'ятати Безвічне. Людина живе, коли усвідомлює в собі Безвічний Всеєдиний Дух. І наш люд

серед напливового мороку та власних заблудів і незлагод творить волею Всевишнього Духа і внутрішньою потребою чистої душі лад свого етнічного світу.

Одвічний український принцип самоладування людини і самоврядування громади живе в духовному універсумі Лад — так наші предки найменували Духа-Творця й Заступника Українського Світу.

Вік Українського Світу й час утвердження в ньому Ладу засвідчено нашим прадавнім літочисленням "од Створення Світу", що налічує близько 7500 років. Це пам'ять про духовно-господарську практику людського роду на нашій питомій землі лише в межах однієї Космічної Доби. Такий короткий проміжок нашого минулого буття у Безвічності, який, однак, насилу піддається осягненню нинішнім пониженим рівнем суспільної свідомості. Проте неперебутна праісторія українського духу живе в нашій цілісній міфо-релігійній свідомості, яку тиском матеріалістичної ідеології, церковних догматів та чужої міфології загнано в підсвідомість. Саме глибини нашої підсвідомості живлять і визначають етнічну самосвідомість.

Одвічну міфо-релігійну свідомість українців закодовано в символах-архетипах генної пам'яті, що в них простежуємо ступені творення Українського Світу й багатоступову структуру українського орієнтального /аграрного/ суспільства.

Символ Українського Світу в Магічному Колі Всесвіту зображено на обкладинці часопису. Це модуль Світотворіння й підтримання Життя. В центрі 9-сферного Магічного Кола — Яйце-Райце як міфічний першозародок Українського Світу. Космічне Яйце-Райце — світорodne ядро Вирію-Раю або України-Райни як небесного прообразу земної України. З верхньої

Олександр Андрійович Шокало народився в Паденні Чернігівщині /Історична Сіверія/. В Київському та Самаркандському університетах студював українську та Іранську філологію. Сходознавець-Іраніст, перекладач, культуролог. Член СП України. Автор книжок перекладів з Іранських мов, есеїв про персо-таджицьких митців і мислителів, про М.Гоголя, П.Куліша, Т.Шевченка, про орієнтську /ведичну/ основу української й Іранської культур та проблеми екології природи й збереження духовності.

Кожна рубрика часопису має свій символ-модуль, що їй дібрано за образно-символьними асоціаціями з розмаїття архетипів прадавньої української культури.

Символ "двох рибок" наші предки не запозичували в Китаї чи Японії, він виник на Придніпровській пра-материні орієн-орачів у праорієнтську добу української історії /понад 7 тисячоліть тому/, і його зображення знаходимо на ритуальному посуді, на писанках. Основа знаку "Довіри" — яйцевидне зерно як протоелемент світородного Космічного Яйця (Яйця-Райця), як первісний знак-архетип українського аграрного світогляду. Цей першозародок Світу утворюють у гармонії взаємної довіри й любові дві життєродні первини — чоловіча першотворча /духовна/ й жіноча відтворююча /природна/. Чоловіча первина є носієм світлої енергії Духа і знаменує час як Безвічність. Жіноча первина є носієм речовинної енергії Природи і знаменує земний простір. Напрямок взаємного руху задає Всеєдиний Дух. Модуль "Довіри" символізує початок циклу Творіння. А в слові Довіра живе праорієнтський архетип Вірадж-Віра — Сяйво Душі Спасителя, Просвітлення безсмертних душ. Довіра буквально: До Ора (Всеєдиного Духа Світа), До Просвітлення, До Злагоди.

* Це, власне, гармонізація природної й духовної сфер нашого етнічного буття через реалізацію в ньому закону Всеєдиного Духа та біологічного закону Природи. Цим забезпечується цілковита зрілість людини в біосфері й вихід її психічної сутності в ноосферу — сферу Безвічного Буття. А Безвічність — це незмірність духовного життя, що єдинос наше минуле, нинішнє й майбутнє.

частини Космічного Яйця утворюється Небо, а з нижньої — Земля. В середині Яйця-Райця зароджується Душа, в трипроменевому знакові якої проявляється і образ Лелеки чи Журавля, і образ яворового листка. Журавель-Кран як небесний предок-тотем українців-оріїв і архетип України-України в своєму спрямуванні до Землі символізує Велику Душу Всесвіту, яка несе просвітлення душам оріїв-сонця. Трилисник Явора, земного предка-тотема українців-оріїв, у своєму спрямуванні до Неба символізує просвітлення земних душ, волю до життя й життєву силу оріїв-хліборобів. /Журавель-Кран, Україна-Україна, Явір, Орій — теофорні поняття, вони несуть у собі сонячний архетип Ор — наймення праорійського Всеєдиного Духа Світа/.

Подвійний образ Птаха-Трилисника символізує єдність небесної й земної, духовної й природної сфер Українського Світу. У такому двосферному усвідомленні свого етнічного світу виявляються звичайний і священний рівні етнічної самосвідомості українців. Бінарність нашого світу й неподільність міфо-релігійної свідомості ясно осягнув Іван Бунін, назвавши українців народом, який не відокремлює Землі від Неба.

Безвічність життя Українського Світу символізує універсальна пара — Яйце і Птах, які знаменують взаємоперехід явної і не проявленої його сфер, безперервну життєродну пульсацію. І коли Птах-Трилисник — модуль самореалізації, просвітлення української душі, то 9 сфер Магічного Кола знаменують дев'ять ступенів душі до Безсмертя.

Дев'ятисферне орійське або ведичне коло — магічний знак української космогонії. Це модуль само-реалізації, самооновлення життя Українського Світу у Всесвіті. Дев'ять енергоносних сфер символізують довершеність, вінець і водночас безперервність Творіння. Таку космічну структуру з ядровим елементом Світородного Яйця мають наші степові мегалітні піраміди, що таять у собі знання українців-оріїв про реальне безсмертя душі. Періодичне пробудження Життя в Яйці й розгортання його в Часі-Просторі простежуємо в дев'яти ключових знаках-модулях, які відкривають рубрики часопису.

Світлоносний образ Птаха-Трилисника — головний модульний елемент і стягу-символу багатоступенятого українського орійського суспільства. Це не політичний атрибут, а вияв зрілої цілісної суспільної свідомості наших предків. Блакитне символізує первинні Космічні Води й духовну зрілість, завершеність земного циклу Життя, а жовте — первинне Космічне Світло, перспективу духовної зрілості й нескінченності Життя. У поєднанні ці дві барви знаменують взаємозв'язок минулого й майбутнього, нескінченний колорух, що його здійснювала своїм життям у земному просторі пастуша верства українського суспільства. Малинова барва знаменує енергетичну міць нинішнього життя, його перехідний стан і є знаком військової верстви. Малинове поряд з білим символізує зародження життя, а поряд із чорним — кінець його. Ці три барви гармонізує біле — знак Усеєдиного Світа й очищення ним, знак духовної верстви в українців, якій належить бути ладуючим осередком суспільного ества. У білому колі — Птах-Трилисник, який зеленою барвою знаменує мудрість і нескінченну самооновлюваність життя, реалізовану в праці хліборобської верстви, а трипроменевою — триверстову гармонійну структуру зрілого українського аграрного суспільства в єдності вільних господарів /пастухів і хліборобів/, воїнів і духовників. Верстви українського суспільства не були самозамкнені, і перспективу переходу до духовництва через самодосконалення мали і пастухи, і воїни, й хлібороби.

У процесі тривалого духовно-природного добору орійських колін на нашій питомій землі сформувався унікальний у своєму родо-племінному розмаїтті й миролюбний за вдачею український генотип. Етнічна своєрідність дванадцяти колін оріїв-українців /від праорійського до слов'янського/ й природно-кліматична неповторність українських земель зумовили регіональне багатство нашої культури — духовно-матеріальний вияв самоздійснення Українського Світу.

В процесі духовно-господарської практики наша людність витворила всенародну політеїстично-монотеїстичну релігію — ладуюче осередка етнічного ества. Наша одвічна ведична релігія тисячоліттями забезпечувала злагоджену продуктивну взаємодію суспільних верств.

І коли ми власною практикою досягнемо духовної зрілості своїх предків, нам відкриються вищі рівні свідомості й нові принципи суспільного самоврядування. Лишень здолаймо лінощі власної душі, своїстичні пристрасті, конфесійні догми та ідеологічно-партійні заблуди ("лживые призьмы всяких партій" — М.Гоголь) — і ми вийдемо з мороку розбрату, недовіри, ворожнечі на шлях Ладу. Тільки у взаємодовірі, взаєморозумінні, взаємодопомозі ми справдімо Всеєдиний моральний закон і збудемося як народ і в природній земній сфері, і в духовній сфері нашого неподільного етнічного світу. Цей принцип первинної цілісності Українського Світу виявляється і в структурі однойменного часопису.

/Продовження — в подальших числах/

Oleksander Shokalo, Ukrainian writer and culturologist, in the first part of his culturologic essay surveys stages of conception and self-development of the Ukrainian World as an ethno-geographic reality. The Ukrainian people's history is regarded here as an unremitted continuity of the ethnic spirit's self-revealing. The Ukrainian World's integral structure is traced in the harmonious system of our traditional symbolics. This magazine's structure has also

ВІД РЕДАКЦІЇ

“УКРАЇНСЬКИЙ СВІТ” — часопис для всіх, хто має потребу в життєво необхідному дієвому знанні. Ми прагнемо бути провідниками безвічного духовно-господарського досвіду українців, набутого в процесі етнокультурного добору за багатовікову історію Українського Світу в єдності його духовної й природної сфер.

“УКРАЇНСЬКИЙ СВІТ” — це вияв творчих можливостей і нинішніх інтелектуальних сил України та українців, які мешкають поза рідним краєм.

Наше видання спрямоване на відродження й саморозвиток української культури в її духовно-матеріальній цілісності, в нерозривності духовної й господарської практики; ми висвітлюємо взаємозв'язки Українського Світу в його унікальному етно-географічному розмаїтті з іншими етнічними світами.

Часопис рекламує найновіші здобутки в усіх сферах нашого життя.

Ми враховуємо Ваші особисті зацікавлення, і Ви знайдете необхідне Вам знання в таких рубриках:

ДОВІРА — осягнення духовних першооснов Українського Світу — неперепутної історії українського духу через спадкоємність етнічної самосвідомості; вихід на шлях суспільної злагоди, духовної єдності нашого народу силою власної етики і вселюдської моралі, снагою особистої волі до життя.

ДІЄПИС — осмислення української історії через зовнішні події, зафіксовані в літописах, політичних актах та інших писаних джерелах, з погляду народної етики, звичаєвого права й традиційної політичної культури українців.

СЛОВО — сфера міфології як усного вияву нерозчленованої релігійної свідомості, цілісного духовно-

природного буття наших предків; це й красне письменство давнини та сьогодення; міфо-поетичний словник української мови; історія наших імен та нашої писемності.

РОДИНА — це родинні обряди, звичаї; гігієна інтиму; культура сімейних взаємин та домашнього побуту; етнопедагогіка; традиційне харчування.

ЛАД як універсум Українського Світу охоплює всі сфери цілісного буття українців: обрядове коло річного святково-трудового циклу в його репональному розмаїтті, космогонічні знання. Це також лад нашої музичної культури в єдності традиційного народного виконавства, академічного мистецтва й розважальної музики. Це давні й нинішні методи ладування-зцілення нашого духу та тіла.

ГОСПОДА — культура ведення господарства: будівництво та обладнання житла, знання з рільництва, інші традиції українського господарювання на моральних засадах.

ІНТЕГРАЛ виявляє здобутки природничих і точних наук, народної інженерії й нинішньої техніки, економіки, менеджменту, екологічних знань.

МАЛЬВА — образотворче мистецтво /декоративно-прикладне, станкове, монументальне/ в традиційних та новітніх формах; сучасні моделі одягу й народні строї.

ПУЛЬС інформує про події й факти нашого сьогоденного буття.

Шановний читачу, просимо Вас долучати й свої знання до помноження досвіду предків — утвердження безвічного життя Українського Світу.

У 1992 році Ви зможете придбати наш журнал у роздрібній торгівлі. На 1993 рік оголошуємо передплату. Чекаємо Ваших попередніх замовлень та пропозицій на адресу: 252023 Київ-23, а/с 364.

З-за кордону: УКРАЇНА, 252023

Київ - 23, а/с 364,

"Український Світ".

UKRAINE.

EDITORS' WORD

“UKRAINIAN WORLD” is a magazine for everybody who has a vital need for effective knowledge. We desire to be conductors of the Ukrainians' primordial spiritual and economic experience, which has been acquired through the many ages of the history of the Ukrainian world.

The magazine advertises the newest achievements in all spheres of our life.

We take into consideration your personal interests and you will find the necessary information in such headings:

CONFIDENCE — cognition of the Ukrainian spirit's intrinsic history; search of a way to social concord, unity of our people.

ANNALS — comprehension of Ukrainian history through outward events fixed in chronicles, political acts and other written sources as well as from the standpoint of the people's morals, customary law and Ukrainians' political culture.

WORD — the realm of mythology as oral manifestation of the unbroken consciousness and the integral spiritual and natural existence of our fore-fathers; as well as belles-lettres, a mytho-poetic dictionary of the Ukrainian language and a history of Ukrainian names and of our written language.

FAMILY comprises family rites, customs, hygiene of intimate intercourse, culture of family relations and of domestic life, ethnopedagogics, traditional nourishment.

ORDER as the universe of the Ukrainian world includes all the spheres of the Ukrainian integral existence.

HOUSE AND FARM — traditions of the Ukrainian ways of managing a household.

INTEGRAL brings to light achievements of natural and exact sciences, those of traditional engineering and of the up-to-date techniques, economics, management and ecological knowledge.

MALLOW represents fine arts in their traditional and modern forms; contemporary clothes-patterns and traditional dress.

PULSE informs about events and facts of our everyday life.

Dear reader! We ask you to add your experience to our joint efforts to elucidate the Ukrainian world's life.

In 1992 our magazine is to be sold in retail. For 1993 we will accept subscriptions. Please send your preliminary orders as well as proposals to the following address: 252023 Kiev - 23 Subscription-box 364 .

58-РІЧЧЯ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ ВІРИ

Відродження Української Рідної Віри ми святкуємо 2 серпня – день народження Основоположника Відродження Української Рідної Віри – Професора Володимира ШАЯНА.

"Моє рішення (писав В.Шаян) відновити Староукраїнську Віру постало в 1934р. на Гуцульщині, в часі мого побуту на горі Грехіт.

Я повністю усвідомлював собі, що це важливий крок не тільки в історії України, але і в історії цілого людства.

Ця Віра мусить бути сучасна, себто згідна з сьогочасним станом справжньої науки, яка вже в тому часі стояла на становищі ідеалізму в питаннях матерії та космосу.

Отже, це мусить бути синтез (поєднання) Старої Віри з сучасним становищем науки, а зокрема філософії.

Відродження Української Рідної Віри є історичною подією для України і для цілого світу!"

© Володимир Шаян

ДАЖБОГ – ЦЕ БОГ ВСЕВІЧНОГО ВОГНЮ. Це живе його Горіння. БОГ ВОГНЮ, що є в Сонці... ДАЖБОГ – це Горіння у ДУШІ (Української) НАЦІЇ.

В.Шаян, "Віра Предків наших".

Відповідь читачам

ЧИ УКРАЇНСЬКА РІДНА ВІРА І РУНВІРА ТА ВОЛОДИМИР ШАЯН І ЛЕВ СИЛЕНКО Є ТІ САМІ?

Таких і подібних запитів отримуємо багато, особливо з України.

Відповідаємо, – Ні!, не "ті самі".

Професор Володимир Шаян був, починаючи з 1934 року у Львові, Основоположником Відродження Української Рідної Віри – дохристиянської Віри наших предків...

Лев (Леонід) Силенко був у Німеччині учнем Володимира Шаяна, був запряжений йому "Лицар Ордену Бога Сонця", творцем якого був Володимир Шаян...

Українська Рідна Віра (назву дав Володимир Шаян), – це Відродження

споконвічної дохристиянської Віри та Обрядів наших предків, так прилизливо званого "поганства" (читайте книгу "Віра Предків наших", том 1).

РУНВіра-Рідна Українська Національна Віра (назву дав Лев Силенко), це є культ особи Лева Силенка – "пророка Дажбожого" (читайте так зване "Святе Письмо" – "Мага Віра", ст. 1307 і ст. 1348), яка: "Віра в Дажбога не має нічого спільного ні з поганством, ні з неопоганством, ні з ідолопоклонством".

Детальніші вияснення, – хто був Володимир Шаян і що є Українська Рідна Віра, та хто є Лев Силенко і що є РУНВіра, можна отримати, звернувшись на адресу Канцелярії при Святині Дажбожій, Гамільтон, Канада, або звернувшись на адресу нашого журналу "Українське Відродження".

Редакція.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО — ПРОРОК СВІТОВОЇ МІСІЇ УКРАЇНИ

(Продовження)

Може в цій ранковій візії сходячого сонця є якась інтуїція справжнього, метафізичного світу, чистого, радісного, непророчного, — такого, як він вийшов із-під руки творця, що сам захоплений красою свого творива.

Може справді нам лише сниться якийсь поганий сон, що придавлює нам груди, щось стискає серце, якась мара оплутала наш мозок, упир кривавої жаги ссе нашу кров і ми не гідні збудитися, щоб привітати сходяче сонце молитвою солов'я.

Але що це я спинився. Я ж маю писати про основну силу Шевченка, а не про красу.

Вже знаю, ця чиста краса світанку — то його найбільша сила. Це свята здібність відчувати світ таким чистим і прекрасним, як у день сотворення.

Я нерозумно говорю про якісь вершини. А вершок може саме тут. Може відчування світу богами — це чиста радість світанку.

„І все то те, вся країна
Полита красою,
Зеленіє вмивається
Дрібною росою.
Споконвіку вмивається,
Сонце зустрічає...
І нема тому почину
І краю немає!
Ніхто його не додбає,
І не розруйнує...
І все то те, Душе моя!
Чого ти сумуєш?
Душе моя убогая!
Чого марне плачеш?
Чого тобі шкода? ”

(„Сон”)

Що це за дивна розмова почалася? Хто це говорить до душі? Хіба Шевченко. Говорить до власної душі. Це тій душі немов шкода, немов не хоче покинути землі. Але слідкуймо далі за цією дивною розмовою.

„... Хіба ти не бачиш?
Хіба ти не чуєш людського плачу?
То глянь, подивись! А я полечу
Високо — високо за синії хмари:
Немає там власти, немає там кари,
Там сміху людського і плачу не чуть. ”

(„Сон”)

Чи пізнаємо цю дивну країну? Немає там ні болю, ні земної радості. Це країна святости. Панує там почуття безмежної волі (легкий, свободний віддих поширених грудей).

В „Перебенді” було це почуття закрашене величчю і задумою.

З ВИСТУПУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ Л. М. КРАВЧУКА

НА МІЖНАРОДНОМУ ШЕВЧЕНКІВСЬКОМУ
ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОМУ СВЯТІ
«В СІМТ ВОЛЬНІЯ, НОВІЯ»

„Кожна нація, якій пощастило відкрити і висловити своє глибоке самопізнання, яка осягнула себе могутнім словом свого національного пророка, — це є щаслива нація, щасливий народ. Серед таких щасливих народів є й ми, українці. Поляки мають Адама Міцкевича, німці — Гете, Росія пишається своїм Пушкіним, а ми, українці, — своїм Шевченком. Він не тільки поет, що відкрив літературу свого народу, він натхненний проповідник, він — наш пророк. Шевченкова спадщина є для нашого народу своєрідною закодованою духовною скарбницею, евангелієм правди. Це й народна глибока мудрість, і ґрунтовна філософська думка, і висока інтелігентність, ширість, простота, людяність, і драматизм долі людської, палкий заклик до боротьби за волю і щастя народу. В кожній ук-

Тут воно світанково чисте.
Появляється краска синіх хмар.
Але скоро вона почервоніє.

Тепер з'явиться пекло і краска синіх хмар почервоніє полум'ям борні. З'явиться пекло цілої творчости Шевченка в геніяльно сконцентрованих і пластичних картинах.

Це тут границя двох світів, у „Сні”. Душа Шевченка збирається відлетіти у вічну країну святости і водночас відслонюється перед ним безодня пекла. Вже знаємо, що на цім протиставленні побудована драма Шевченкового духа. В поемі „Сон” це протиставлення найгостріше і найрізкіше. Назріває кульмінаційний пункт драми.

Побачивши це пекло, Шевченко збунтується проти нього.

Ось тут найглибша суть Шевченкового прометеїзму.

Він — титан і бунтар не лише проти земного царя тирана. Він повстає проти всякого пекла — проти метафізичного зла.

„Чи Бог бачить із-за хмари
Наші сльози, горе?
Може й бачить та помага —
Як і оті гори
Предковічні, що політі
Кровію людською! ... ”

(„Сон”)

Ті гори, що до них прив'язаний Прометей. Ті гори, що давлять його враз із кайданами. Будиться з дрімоти титан і потрясає Кавказом. І якби виявилось, що це Бог є спричинником зла, то він і проти Бога збунтується.

А покищо він ще спить. І у сні посилає думу до Бога:

„Чи довго ще на сім світі
Катам панувати? ”

(„Сон”)

Чи не пізнаємо в цій драмі малого хлопця?

Правда, він виріс. „Його” пекло стало тепер пеклом цілого світу. Це вже не малий, нерозумний хлопчик бунтується проти Бога, а наймогутніший з титанів. Віщий титан потрясає скелями Кавказу.

Почервоніє небо!
З'явиться змії.

Повіє червоним полум'ям борні. Така є природа Шевченкової святости. Таке є моральне призначення його духа. Він не покине землі, аж доки трон лютого тирана, царя всесвітнього зла, не завалиться під напором гранітових скель, що їх метати буде з висот „Кавказу” розкований Прометей.

Своє метафізичне призначення побачить Шевченко у „Сні”.

Під землею загудуть кайдани. Навіть на небі не заховається, бо ось чийсь тяжкі руки закують у нім душу, запалять серце і каратимуть не знати за що.

Тоді побачить він себе на Сибірі, закованого в кайдани.

„Заворушилася пустиня,
Мов із тісної домовини

раїнській хаті, і в моїй хаті, де я народився, під рушником, як образ, висів портрет Шевченка. І всі ми виховувалися на Шевченкові. Ми любимо свого поета. Це — наш геній. Це — щастя нашого народу, щастя, що ми маємо сьогодні можливість прийняти і вклонитися великому Кобзареві.

Все нові й нові покоління відкривають для себе Шевченка, знаходять саме те слово, що допомагає нам зберегтися, відчувати себе народом, нацією. Так було й тоді, коли по смерті Шевченка через імперську політику нищилася наша мова, культура, коли Україну милу називали не інакше, як Малоросія, а нас, українців, — малоросами. До речі, й зараз є ще сили, — вони не визначають сьогодні поки що політики в глобальному плані стосовно України, — але й зараз їм милішим є слово малороси, аніж українці, і вони й зараз вважають, що українська мова є чимось похідним від російської. Штурвал у політиці ніколи не відігравав великої ролі. І гадаю, що він і не відіграватиме. Ми є народ, ми є нація, ми є велика сім'я народу України. І ми за заповітом нашого великого Кобзаря живемо в мирі, злагоді, живемо в сім'ї новій, в сім'ї дружній. Ми вибороли незалежність своєї України, ми будуємо свою державу за заповідями великого Кобзаря. Ми це зробили в мирі. І будемо надалі все робити, аби зміцнювати свою державу, розбудовувати її в мирі і дружбі з іншими народами. Але ми маємо знати, що могутність нашої держави, її безпека залежать сьогодні від кожного з нас. І ми маємо боронити, захищати свою Україну...”

"Літературна Україна", 28.05.92.

На той останній страшний суд
Мерці за правдою встають.
Бо не вмерлі, не убиті,
Не суда ідуть просити;
Ні, то люди, живі люди,
В кайдани забиті,
Із нор золото виносять,
Щоб пельку залити
Неситому!.. То каторжні!..
А за що? Те знає
Вседержитель... А може ще
Й він не добає! "

(„Сон”)

На вершинах людського духа, у вічних гимнах Рігведи існує предивний гимн. В сімох його рядках, як у сімох зорях Великого Веза всесвітньої творчості, заворожена історія буття й небуття, історія богів і світів. Із його висот лунає у вічність найсміливіше питання Прометея:

„Тільки Всевишній годе це сказати,
Він, що мов сонце з небес споглядає,
Творець він, чи ні — він лиш годе знати,
Лиш він один... а може й він не знає...”

(Ргв, 10, 129, 7.)

Цим питанням бажає Прометей здобути людям не лише небесний вогонь, але найглибшу тайну творчості Всевишнього.

На такі висоти завів Шевченка його бунт проти космічного зла — проти Неситого. Адже в його руках є влада над землею. Благородними кістками засипає болота, із шкіри людської шиє собі багрянцю. Який тому змисл? Як виправдається Бог перед обвинуваченням Прометея?

На таких висотах розмовляє Заратустра з Агурамаздою про добро і зло.

Ось Заратустра показує Вседержителю злочинців і розбійників...

„А між ними, запеклими,
В кайдани убраний,
Цар Всевишній! Цар волі, цар
Штепом увінчаний!
В муці, в каторзі — не просить,
Не плаче, не стогне.
Раз добром нагрите серце —
Ввік не прохолоне.”

(„Сон”)

Цар всесвітній, вселюдський Прометей, цар волі — закований в сибірській каторзі!

Хто це? Хто Прометей? Знаємо, що це ворог неситого. Це той, що його перемає.

Його серце нагрите добром. Воно ніколи не прохолоне. Це серце, що вічно горить вогнем святости й любови.

Це титан чи Бог-чоловіколюбець, це ясний цар вселюдськості, цар волі. Його метафізична суть окреслена зовсім ясно. Стає теж ясним, що Неситий його не перемає. Світає відповідь Всевишнього.

Левко Ромен.

НА СМЕРТЬ В. ШАЯНА

Щемлять серця у душах праведних,
Що в оболонках ще земних,
В людців же-втіх душ ненавидних,
Бож Вісник правд навік затих.

З джерел прадавніх праісторію,
Життя він прашурів вивчав:
Мав вищу й люд наш категорію-
Кривавих жертв він не складав.

Тоді, вчаровані злим Молохом,
Племена варварські ішли,
Їх ватажки жахали сполохом-
Розбоєм, війнами гули.

Немилі хижим наші святощі...
Але меча коли хто мав,
То й стріли гострі й ратиці,
Мов святощ варвар шанував.

В заранні людства темні обрії
Громами в безвістях гули,
Дракон і звір, людці недобрії-
Загину жах, біду несли...

Та люд наш Сонце гріло, лащило
І в праці гарту надало,
Його і вірою оснащило,
Те сйива й моці джерело...

Від його сили й світла щороку
І праці й свят числився лад...
Гей, Сонце дужче мороку!
Наш нарід Сонцю завжди рад!

Торонто, 1974.

"УКРАЇНСЬКИЙ СВІТ", —
50 сторінковий щомісячний
культурологічний ілюстрований
журнал, про який ми згадували
на 2-4 сторінках, можна перед-
платити, висилаючи чек, бан-
ковий чи поштовий переказ на
адресу "Українського Відрод-
ження", зазначивши на:
"Ukrainian World".

Річна передплата з пересил-
кою на Американським конти-
ненті - 37 доларів, або від-
повідно в іншій валюті. Ред.

Але кого це бачить Шевченко в муці, в каторзі? Яка його людська постать, яке ім'я? Чиє це серце, нагріте святістю, ввік не прохолоне?

Слухаймо, що говорить до нього Шевченко:

„А де ж твої думи, рожеві квіти?
Доглядані, смілі, викохані діти?
Кому ти їх, друже, кому передав?
Чи може на віки в серці заховав?
О, не ховай, брате! Розсип їх, розкидай!
Зійдуть і ростимуть, і у люди вийдуть! ”

(„Сон”)

Пізнаємо ще зброю всевітнього царя волі. Це його думи, викохані, смілі — золоте зерно, зроджене в сльозах святости:

Думи Тараса Шевченка!

Це він побачив себе на Сибірі між розбійниками. Побачив царя волі, закованого Неситим. Побачив своє метафізичне призначення.

Побачив і пізнав.

Так пробуджується Прометей.

Здається, що починаємо розуміти цю поему.

Ні, ні! Не гідні ми її зрозуміти.

Бо під нею виразна, точна, безсумнівна, наукова дата:

„8 червня 1844.”

І ця дата морозом будить розум. Ця дата справді повинна збудити зі сну „найтверезіших”.

Із найглибшого сну так званої „тверезої дійсності”.

Вже знаємо, що розмова з Богом, вершок творчості Шевченка, відбудеться на вершинах Кавказу.

У „Сні” — є щось може навіть глибше за саму розмову. Адже ця розмова ведеться в людських словах і для людей написана. А відомо, що людські слова непридатні для такої розмови. У „Сні” є щось, що я назвав би інтуїцією метафізичної природи зла.

Шевченко бачить „проклятого, лукавого, неситого Гаспида”, що втілюється в російських абсолютистичних тиранів.

Але цей Неситий покажеться супроти нього, — як вони зміряються віч-на-віч, — малим кошеним.

Так всевітнє, метафізичне зло щезає супроти величі й сили святого пророка. Кожному з великих пророків доводиться звести бій з Неситим. Із цього бою Неситий відходить засоромленим, малим кошеним.

„8 червня 1844.”

„Таке тільки
Сниться юродивим
Та п'яницям. Не здивуйте,
Брати любі милі,
Що не своє розказав вам,
А те, що приснилось. ”

(„Сон”)

Так кінчає Перебендя оповідання про свій сон.

Чи дивно, що саме за цю поему заслали Шевченка на Сибір?

(Далі буде)

Дмитро Павличко.

Набожні хахли

*Зійшов Господь на землю
В свою Галичину.
— Чого тут люди б'ються,
Ніж я не збагну.*

*І б'ються не де-небудь,
А все біля церков.
Де має бути згода,
Там лється людська кров.*

*Наблизився Всевишній
До храму, під котрим
Так билась дві громади,
Що аж курився дим.*

*В ходу кілки, цапіни,
Каміння та ножі.
Це рідні рідних луплять,
А не чужих — чужі.*

*Ви хто? — питає Панбіг,
Отих, що праворуч.
— Ми є автокефальні,
І гонять нас за Збруч.*

*А ви? — До тих, що зліва,
Звертається Господь.
— А ми — греко-католики,
Землі цієї плоть.*

*Всевишній здивувався:
— Ви часом не хахли?
Скажіть мені, а де ж то
Донні ви були?*

*— У партії, звичайно, —
Відповідають ті, —
І там то ми навчилися
Принципальності.*

*Як бачиш, пане Боже,
За правду стоїмо.
І знищуєм вороже
Насіння і клеймо!*

*Ми будем битись доти, —
Запам'ятай собі, —
Допоки всі не згинем
За тебе в боротьбі!*

*— Амінь, — Всевишній мовив,
І знов сховався в тінь. —
Амінь вам, безголови,
Дурні хахли, амінь!*

(Літературна Україна
11 квітня 1991 р.)

ОЙ, НА КУПАЛА...

Фото Григорія СЛАБЕНКА.

В. Ф. МИЦІК

СВЯТА СОНЯЧНОГО ЦИКЛУ

ЯСНЕ-КРАСНЕ КУПАЙЛО

Наше Купайло з верби, з верби,
Которе краще прийди, прийди,
Которе краще прийди, прийди,
Которе гірше не їди, не їди

(Народна пісня)

Виграє земля промінням. Виспівує хвилями. Виповнюється розкішним плодом. Қолом у злюбі йдуть богиня води Дана і бог світла Лель. Зрілістю наповнюється усе довкіл. Добробутній лад іде в Природі! Оце щорічне шлюбівання — злиття космічних сил — Сонця і Води, з якого досягає урожайний плід життя, наші предки-слов'яни назвали Купайлом.

Багато віків життєдайні і світославні джерела народного свята живлять і облагороджують людську душу світлом пісні, краси й добра. Його шанували ще прадавні

хлібороби, які жили між Дніпром та Дунаєм більш як п'ять тисяч років тому. І завжди на нього в селах Черкащини, а найбільше у Вишньополі, Кобринівому, Корсунці, Майданецькому, Романівці, Веселому Куті Тальнівського району, збираються люди від старого до малого. У цей день вони (особливо молодь) вшановують світлодайність сонця і живлющість води.

Купайло — свято в основному молодіжне, але його чарівність і духовна сила настільки всеохоплюючі, що на берег річки чи ставка приходять люди різного віку. Достоту так, як і в часи Київської Русі: «На свято... яке називали Купала, чоловіки й жінки, старі й молоді збиралися в одному місці, де танцювали та проводили різні ігри, що збереглися ще до наших днів на Русі й у Литві. Тут одразу од провідної неділі й аж до свята Івана Хрестителя дівчата й панни збираються до танцю і, взявшись за руки, співають: «Ладо, Ладо, Ладо моя...» (Хроніка польська, литовська, жмудська і всієї Русі).

Від часу введення християнства на Русі свято Купайло зазнало немалих гонінь і спотворень. Воно вважалося «скверним», «кислим бесом», тому заборонялося «скакати юношам и девам через огонь», «сплітати вінці». Іван Вишинський взагалі був противником усіх народних святкувань: «Купала на Хрестителя утопіте і огненне скаканіє одсічіте». Заборони переходили у відверті наступи. Так, у 1890-х роках на Уманщині соцькі киями розганяли людей із Купайла. Як відгомін цього, у 1950-х роках святкуючих

закладали бовтунами. У 1970-х знайшлася вже політична причина — «Відгонить націоналістичним духом». Одначе, коли святкування «милостиво» дозволили, почалися спотворення іншого плану: з методичних центрів надсилалися сценарії, в яких переважали персонажі римської міфології, мавки, русалки, відьми. Свято почало скидатися на інсценізацію казки, втрачати свою світлоносну і життєдайну суть. До того ж, відзначення його довільно переносилося на вигідну неділю, у той час як Купайло святкується тільки відповідно до космічних ритмів — 7 липня, на п'ятнадцятий день після найкоротшої ночі.

Проводиться Купайло біля води і обов'язково з вогнищем — шановується живлющість води і світлоносність сонця. Звідси і єднання молодих сердець на святі, і оспівування в піснях хлопця й дівчини, і попарне стрибання через вогонь. Дівчата повинні цілий день ходити у віночках — цьому сонячному символі краси й розквітлості природи. З ним коло купайлиці вони ведуть танки, співають пісень купайлівських, на них свою долю вгадують, кладуть на городину, щоб кращий урожаїв був.

Сонце в розповні. Літо в zenіті. Його тепло всю землю огортає. За те, що все зросло, плодом зав'язалося люди й шану йому віддають. Починається свято загодя першочерговим дійством — копанням криниці. Вона — це символ джерельності, життєдайності. Добути воду у спеку — то неабияка праця. У цьому зачині і поклик до інших — готуйтеся й ви, люди, до Купайла.

Лишень сонце промінням заграє і сповістить про день купальський, як дехто із старих людей зриває пустоцвіт на огудинні гарбузів, огірків і викидає на роздоріжжя, приказуючи:

— Щоб пусте топталось, а на огудинні в'язалось!

Оте пусте, що тільки цвіте, а плоду не має, нехай пропадає!

У достигаючій красі садків збираються дівчата на свою потаємину — вінкоплетини. З косариків, волошок, цвіту картплі і неодмінно барвінку та ягід вишень готують вони собі найяскравішу окрасу. Вінок — то символ дівочої честі, вроди, сонячної долі. Його треба не просто вишити, а всю себе у нього втілити, бо ж у кожній дівчині він свій — свій вінок у житті. Витворити його — це своєрідно виразити себе, бо ж плететься він, як співається у пісні:

На щастя, на долю,
На чорні брови.

Хлопці везуть воду з купайлівської криниці та знай пригощають і здоровлять усіх:

— Будьте здорові з Купайлом!

— Спасибі, будьте й ви здорові!

— Смачна вода. На гарні джерела натрапили хлопці.

— Вміють наші воду добувати!

— О-о, випив і здоровішим став. Що то значить вода з купальської криниці.

— Будьте дужі, як вода! — бажать хлопці і знову лине над селом:

В купальській криниці
Збільшало водиці,
Стороною дощик іде...

У цей день треба обов'язково скупатися, щоб сили додалося, приказавши:

— Водице-студенице, ти обмиваєш луги, береги, каміння, кременія, обмий моє тіло і душу!

Треба також когось оббризкати водою. Обливання водою символізує силу води і запросни дощу, якого у цей спекотливий час чекають і земля, і рослини, і все навкруги.

По обіді хлопці здійснюють одне з важливих святкових дійств — вивезення сміття. Вони звозять все старе, непотрібне з кожного двору (очищають село) на чистий вогонь Купайла. Люди так і кажуть:

— Щоб воно прахом пішло у вогні Купайла!

— Хай усе погане й зле пропадає, а гарне й добре зостається й розвивається!

Сповідально звучить пісня:

Сьогодні Купала —
Срібна роса впала!

Стороною дощик іде,
Стороною та на наш барвіночок
Зелений.

Ясно-червоно стало, так як на Купало —
Рапо-вранці сонце зішло,
Рапо-вранці та й на мою рожевку
Червону.

Сьогодні Купало

У нас запало.

Стороною дощик іде.

Стороною та на наше маєво

Клечане.

В купальській криниці

Збільшало водиці.

Стороною дощик іде,

Стороною та на наше житечко

Зелене.

Щоб наше Купало

Та ще краще стало.

Стороною дощик іде,

Стороною та на наше ладонько

Любеньке.

(Записав В. Мицик від Книш Т. та Якименко М. з Вишногополя, 1969 р. Пісня співається на мотив «Маренючки».)

Мов пісенний розлив — дівчата у віночках та червоних стрічечках. Вони йдуть до ставка. На їхній спів сюди стікаються жінки, чоловіки, а діти тут уже найперші.

У нас Купайло з верби, з верби,
А ти, Богдане, прийди, прийди,
До нас Купайло оглядати,
А Ярославу цілувати.
А хто не приїде на Купайла,
То пилде з нього душа й пара.

На Купайла душа в кожного співає. Дівчатам додають охоти і до співу, і до свята жінки.

Ой на Купайла, на Купайла,
Вийшла Маруся, як та пава.
Я на ню хлопці зглядаються.
Та заціпати стидаються.
Я той Іванко не стидався,
Взяв за рученьку — порукався.
Взяв за рученьку — порукався,
Бо він із нею покохався.

(Записав В. Мицик від Петренко Я. з Вишногополя, 1968 р.)

Хлопці з усяким сміттям привозять опудало Кострубила. Біля вогнища його вкопують.

— Привезли оце нікуди не годного, в житті неспроможного Кострубила. Хай він горить разом із трухлявизною!

— А барвінковий козаченько хай росте, розвивається та сили набирається!

У Кобринівому розквітле уособлює вишня, а зле й не потрібне — будяк. Такі символи підсилюють загальну ідею свята — духовної чистоти, розвитку природи в усьому і утверджують прагнення людей до красивого й доброго.

Пооддаль встановлено прикрашене квітами й барвінком колесо. Дівчата розкручуватимуть його за червоні стрічки. Вже й вогнище розкладено, але свято не розпочинається. А чого, то дівчата дають пісню знати:

Ой зійди дощик дрібнеспенький,
Полій травцю-муравицю.
Поліг травцю-муравицю,
Ой вийди, Грицю, на вулицю.
Ой вийди, Грицю, на вулицю
Та внеси нам купайлицю,
Бо наші хлопці — недбайливі
Не вирубали купайлиці.
Аби хлопці за нас дбали,
Нам купайлицю б вирубали.
Нам купайлицю б вирубали.
Та й на степочку закопали.
Та й на степочку б закопали,
Ще й ягідками заквітчали.

(Записав В. Мицик від Баштанюк П., 1969 р.)

Дошкуляє пісня хлопцям, але вони й вусом не ведуть. Купайлиця повинна бути славною, то ж і пісню їй відповідну треба співати. Кешкування змінюється приприспівками:

Наше купило з верби, з верби,
Которе краще прийди, прийди.
Которе краще прийди, прийди.
Которе гірше не йди, не йди.

Тричі заклинно звучить пісня і хлопці заносять верби-чешню у три гілки. Купайлицю — символ дерева життя — на Тальнівщині беруть із верби, бо вона найперша розвивається весною і вологолюбна. Вона уособлює розвиток природи і духовний розквіт. Її прикрашають квітками, ягодами, стрічками. Біля купайлиці ведуть танки, співають пісень, уславлюючи красу дівочу й парубочу. Лине «Маренонька» і складена у Вишнополі на її мотив «Сьогодні Купала», й одна з найкращих там купальських пісень «Ой у Києві загриміло». Вони, мов золоті ниті, еднають людей різних поколінь.

Ой у Києві загриміло,
А в Богуславі дощі спали,
А в Богуславі дощі спали,
А в Вишнополі дощі стали.
Ой йшли вони та й бриніли,
Та й до Людмили прямо в снін.
Ой туди хлопці збиралися,
На мед-горілку складалися.
А той Володя найбільше дав,
Бо він Людмилу ісподобав.
А той Володя найбільше всіх,
Пому Людмила найкраща всіх.

(Записав В. Мицик від Петренко Я., 1968 р.).

Спів купальський захожувальний. Коло дедалі ширшає. Ось воно, мов хвиля, обростає другим, третім. Уже й маленькі дівчатка долучаються. Старші жінки, дивлячись на молодь, згадують свої святкування та любощі.

На вгороді чорнобиль та й зацвів,
Наїхало козаків повен двір.
Наїхало козаків повен двір,
Пізнай, пізнай, Марусе, котро твій.
А я свого Івана добре знаю,
Межи всіма козаками впізнаю.
Чорная шапочка, як галка,
Я ж твоя, Іване, коханка.
Чорная шапочка на кілку,
Я ж твоя, Іване, довіку.

(Записав В. Мицик від Петренко Я.).

Пісня не втихає. Спів купальський, в міру протяжний і гучний, величний і урочистий, у ньому ніби злилися гомін степу, дзвін неба і гул моря, з якого в душі народжується бажання росту й оновлення. Одні коло купайлиці, а другі вже за червоні стрічки барвисте колесо розкручують. Стає воно, мовби променистим. Вічно рухливе коло-сонце доповнюється літеллом пісні.

Сяяла зіронька, сяяла,
З ким же ти, Олесю, сяяла?
— З тобою, Васильку, з тобою,
Як ясен місяць з зорькою.
— По чому ти, Олесю, впізнала,
Що ти мене місяцем назвала?
— По тобі, Васильку, по тобі,
Чорная шапочка на тобі.
Чорная шапочка на тобі,
Рут'яний віночок на мені.
Буде вона в віночку ходити,
Буде її Василько любити.

(Записав В. Мицик від Юрпольської С. з с. Романівки, 1970 р.).

Зайшло сонце. Поночіє. Але світло не згасає.

Гей, око Ладове,
Ніч пропадає,
Бо око Лада
З води виходить,
Ладове свято
Нам приносить...

— Гори наш купальський вогонь, і не згасай,— промовляє тричі, запалюючи вогнище, хтось із найстаріших і найшанованіших чоловіків.

Вогонь розгоряється. Ось уже, розбурханий молодечим завзяттям, сягає небес.

Вогонь Купайла — вогонь душі!

Хвилююча картина — вогонь у темряві ночі. У небі зорі мерехтять, на землі багаття горить. Ніченька-чарівниченька! Саме цієї купальської пори природа сягає такого розквіту, що, як оповідає повір'я, навіть папороть, яка не має квіту, і та зацвітає. Люди вірили і йшли шукати той квіг чарівний. Тепер це звучить принадливо: віднайди небувале, витвори найзаповітніше, роздобудь свою квітку папороті!

Вогонь освітлює обличчя. Віночки сяють, стрічки мерехтять. Нескінченим колом розкручуються дівчата біля вогнища і задушевна пісня уславлює неперебутні чари Купайла.

На сіно, дівчата, на сіно,
Щось на наших парубків насіло,
Понадувались, як сичі,
Посідали з батьками на печі.
Стали собі радоньку радити:
Кого будемо вперед женити?
Оженимо Михайла молодого
Та візьмемо Катрусю за нього.

(Записав В. Мицик від Петренко Я.).

Хлопці розуміють до чого йдеться і поряд загоряється ще одне — менше вогнище. Коли воно стишується хлопці й дівчата, хто кому любий, беруться попарно і гайда через вогонь перестрибувати.

— Вогонь-вогнило, красне світило, очисти нас від скверни, дай нам вогню в душі!

Хто пройшов вогонь і воду — основні сили природи, той усе в житті здолає!

Старі люди розповідають, що колись примічали: хто з ким на Купайла водиться, через вогонь стрібає, чий вінок з води дістане,— на осінь чи зиму до шлюбу стане.

Очишувальний вогонь Купайла має горіти від смеркання й до світання. У деяких селах Чернігівщини слово «купало» розуміється як «вогонь». Навіть восени там кажуть: «Давай розведемо купало та напечемо картоплі!» На Черкащині Купайло здебільшого пов'язують з водою. Взагалі Купайло — це вода і сонце. Художньо втілені у святі, вони виступають наснажувальними силами життя, його найосновнішими джерелами. Вогонь і вода — необхідність людського існування.

Гине у вогні віджилий Кострубило. Молодо і дужо дивиться довкола барвінковий козаченько. Юна сила утверджується, і пісня її уславлює.

Ой у городі під вербою
Стоїть колодязь із водою.
Ой там Михалко з торгом стоїть.
А з яким торгом? З перстнями.
Усім дівчатам запродає,
Своїй Тетянці даром дає.
Своїй Тетянці із срібним вічком,
Восени буде чоловічком.
Своїй Тетянці срібнесеньким,
Восени буде вірнесеньким.

(Записав В. Мицик від Шаповал Т. з с. Романівки, 1970 р.).

Линуть над селом співи і купальським дзвоном відгукуються в душі кожного. Раптом — свистіння, шипіння, тріскотня. Оглянуться люди — а позад них вогненна крутія. То хлопці з узвишша палаюче колесо — символ руху сонця — запустили. Котиться вогонь до води та й там упокоюється.

Поки більшість зайнята колесом, дівчата хапають юнака за руки й ноги — та й шубовсть у воду. Начувайтесь, хлопці, на Купайла! У чому одягнені, в тому й освятитесь у воді.

Ой огоролю терном річку,
Пусть лебеди й лебідочку,
Пусть лебеди й лебідочку,
А сама стану на стежечку.

А сама буду дивитися,
Як буде лебідь купатися.
Як буде лебідь купатися
Тя з лебідкою пишатися.
Ой то не лебідь, не лебідка,
Андрій — парубок, Ольга — дівка.
(Записав В. Мицик від Петренко Я.).

Тепер хлопці пориваються до дівчат — купаїлицю забрати. Ті стали щільним колом.

— Тут вам не бувати і нашої купаїлиці не брати!

— Ідїть своє колесо качайте, а нашої купаїлиці не займайте!

— Будемо і колесо качати, і вашу купаїлицю брати! — наступають хлопці.

— Ваша купаїлиця кругом славиться. Ми це добре знаємо і її не поламаємо. А покладемо у воду на ще кращу вроду.

— Наше з нами перебуде, славне є і славне буде! — не піддаються дівчата.

Хлопці на приступ, дівчата на захист. Та не так просто відібрати купаїлицю. Нарешті хлопчача сила бере гору і вже купаїлиця у їхніх руках. Гуртом несуть до води, співаючи:

Щоб наше Купало
Та ще краще стало,
Стороною дощик іде...

Трое хлопців заносить купаїлицю у воду і, застромлюючи, приказують:

— Щоб росла, буяла, а на той рік ще краща стала!

Закінчують хлопці з купаїлицею, а дівчата йдуть ворожити — віночки на воду пускати. У веселокутських, корсунських вони ще й із свічками. Своє щастя-долю відгадують. «Куди віночок попливе, звідти й милий прибуде», — кажуть люди. І хоч дівчата знають свого обранця, але все ж таки дивляються за віночком: куди він попливе? Краса давнього звичаю захоплює їх чарівністю.

Хлопці пильнують за віночком своєї милої. Дістати його — ще більше утвердити силу свого кохання.

У надніпрянських селах кажуть дівчата, коли вінки пускають на воду: «Хто вінок спійма, той пара моя!» Ви-

носить юнак онагою води омийний вінок і віддає його своїй коханій. Тут і пісня це утверджує:

Ой на Купайла, на Купайла
Вийшла Ганнуся, як та пава.
На неї хлопці зглядаються.
Та зачпати стидаються.
А той Микола не стидався,
Взяв за рученьку — порукався.
Взяв за рученьку — порукався,
Бо він із нею покохався.

Не втихають пісні на Купайла. Ось ця щемливо торкає душу — якщо її співають, свято до кінця йде. Так же не хочеться з купальськими чарами розлучатися.

Ой, Петре, Павле, Іване,
Вже ж твоя петричка минає.
Уже твоя петричка минає,
Половини літєчка немає,
Половини літєчка немає,
Половину змочки займає.

Хтось лодому збирається, а комусь — як Купайло, то на всю ніч. Молодь в поле лаштується, щоб вдихнути духм'яності степу, сповна відчутти принади чарівної ночі. Гуртами сідають люди на пахущій траві, аби закінчити свято купальською вечерею. Неперевершений то смак: їсти просто неба на землі, при священному вогні! Та й страви тільки купальські: вареники, киселиця (зварені і завдані борошною ягоди), а з напоїв — вишняк.

— Будьте ласкаві до нас на вареники.

— Будьмо здорові з Купайлом, з пресвітлим празником!

— Щоб нам на той рік в щасті та здоров'ї його ще краще зустріти!

Хлопці залишаються вогонь до ранку підтримувати, аби світло не згасало. Дівчата пісню з собою понесли. Свято живе. Не дають йому люди стати минувшиною. Живе в пошуку джерел, в сонячному літєплі, в чарівності ночі, в духовній чистоті. Живе в потягу до світла, у вогні душі, в красі віночка, у квітці папороті, в художніх образах та невмирущих піснях.

ПЕРША У КИЄВІ БІБЛІОТЕКА УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

ЗВЕРНЕННЯ

ДО УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАД, ФУНДАЦІЙ ТА
ПРИВАТНИХ ОСІБ

УКРАЇНА НИНИ ПОЗБУВАЄТЬСЯ КОЛОНІАЛЬНИХ
ПУТ, ПРАГНЕ РОЗБУДУВАТИ СВІТЛИЦІ ДУХОВНОСТІ,
ПОВЕРТАЄ ЗНЕВІРЕНИМ ПРЕДКІВСЬКУ ВІРУ.

ВИ МОЖЕТЕ ПРИЛУЧИТИСЯ ДО ЦЬОГО,
ПРИМНОЖИТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ТА ДУХОВНИЙ
ПОТЕНЦІАЛ ВІДРОДЖУВАНОЇ БАТЬКІВЩИНИ,
НАДІСЛАВШИ КНИГИ З УКРАЇНСЬКОЇ ТЕМАТИКИ,
ЩО ВИДАВАЛИСЯ ЗА КОРДОНОМ.

РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛУ „ПАМ'ЯТКИ УКРАЇНИ“ ТА
ГАЗЕТИ „СТАРОЖИТНОСТІ“ ПОСТАВИЛИ ЗА МЕТУ
СТВОРИТИ БІБЛІОТЕКУ, ЯКОЇ ДОСІ НЕ ІСНУВАЛО В
УКРАЇНІ. ВОНА ПРИСЛУЖИТЬСЯ МОЛОДИМ
НАУКОВЦЯМ, ЩО ПОЗБУВАЮТЬСЯ ІДЕОЛОГІЧНИХ
СТЕРЕОТИПІВ, ШКОЛЯРАМ І ЮНАЦТВУ, ЯКІ
ХОЧУТЬ САМОТУЖКИ, ЗА ПЕРШОДЖЕРЕЛАМИ
ДОШУКАТИСЯ ІСТИНИ, ВСІМ, ХТО ШАНУЄ
УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО.

НИНИ ГОТУЄТЬСЯ ДО ДРУКУ ПЕРШИЙ КАТАЛОГ
КНИГОЗБІРНИ, ДЕ БУДЕ З ВЛЯЧНІСТЮ
ПОВІДОМЛЕНО ІМ'Я КОЖНОГО ДАРУВАЛЬНИКА.
СПОДІВАЄМОСЯ ПЕРЕВИДАВАТИ ЦЕЙ КАТАЛОГ
ЩОРОКУ.

ПРАГНЕМО ТАКОЖ, ЩОБ СТВОРЮВАНА БІБЛІОТЕКА
ДІАСПОРИ БУЛА ОБЛАДНАНА СУЧАСНИМИ
ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ.
ПРОСИМО НАДСИЛАТИ КНИГИ ТА ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ З
УКРАЇНІКИ (У БУДЬ-ЯКІЙ МОВІ) НА АДРЕСУ:

252070 Київ-70 Боричів тїк 8/1
редакції журналу „Пам'ятки України“

UKRAINE, УКРАЇНА,

Пожертви можна скласти на рахунок
— В КИЄВІ:

609805 у Подільському відділенні
ЖСБ Києва МФО 322078
журналу „Пам'ятки України“
з поміткою „для Бібліотеки діаспори“

— У МЮНХЕНІ (НІМЕЧЧИНА):

Pamjatky Ukrainy
Konto-Nr. 3240102756
BLZ 700 200 01
Hypo-Bank München
BRD

— У НЬЮ-ЙОРКУ (США):

Self Reliance F.C.U.
108 Second Ave.
New York, NY 10003
U.S.A.

„Pamyatky Ukrainy“
Account No. 16670-00

Павло ЧЕМЕРИС.

“Історія України, як вона зачинається у хроніках християнських літописців, відбиває маленьку і тільки пізню частину справжньої і старовинної історії України. Ні один історик не має сьогодні про це сумніву. Зачинати історію України від християнізму і декількох князів перед Володимиром, було б сьогодні неграмотністю історика як ученого.

Вже само “Слово про похід Ігоря” засвідчує ще в дванадцятому столітті, що була пам’ять і школа старої історії в лицарських і письменницьких кругах про часи Бусові, про часи готських дів над Руським Морем, про невідомі нам перемоги над Шаруканем, про цілі епохи названі там “віками”, про “семий вік Трояна” — (а де ж шість перших?) — словом, була ціла величава історія, яку пробують учені відтворити із археологічних дослідів, із могил і черепків, чи з розсіяних згадок у творах істориків інших народів.

Мусимо ствердити основний факт, що вся наша старинна історія пропала разом із приходом християнізму. Залишилися її дрібні сліди в самих хроніках християнських монахів, які для слави династії княжого роду не могли не згадувати про їх предків, що княжили перед Володимиром на імперському престолі Києва.

Отже, на переломі цієї старинної і нової доби стрічаємося з дивним фактом зміни віри. Великий Князь Володимир покидає слов’янсько-українську віру своїх предків і приймає віру християнську. За допомогою привезених чужих священників і державного апарату поширює християнізм головно примусом і робить його державною вірою. Слід вже в цьому вступі ствердити, що цей накинений згори християнізм зміг утриматися тільки завдяки своєрідній формі витвореного народом двоєвір’я, яке утрималося до сьогодні при постійній боротьбі, витискані чи затискані з боку християнської церкви та її апарату проти елементів і залишків староукраїнської віри...

“Віра народу дає нам уявлення про його духове життя. Вона є його виявом і рівночасно найвищим завершенням.

По вірі народу можна пізнати найглибше душу і характер народу.

У вірі проявляються теж найвищі всесвітні завдання народу, його місія, наскільки він собі її усвідомлює і розуміє.

Віра — це найвища цінність народу.

Нарід, який не слухає своїх пророків, гине.

Нарід, який покидає свою віру, покидає свою душу, свої ідеали. Іде на службу чужим Богам. Там може бути тільки рабом або прислужником.

Такий нарід зрікається своєї духової самостійності. Визнає себе меншеартісним. І це почуття меншеартісності перед чужою культурою і чужим духом буде його прокляттям. Такий нарід може загинути на бездоріжжях своїх блукань, на яких він карається, покинувши свою віру.

Буде шукати захисту і спасення в чужих Богів так довго, аж поки не зрозуміє, що своє спасення зможе він знайти тільки у власній вірі.

Буде терпіти від зради, від розбиття й від розколів. В різних таборах, за різні ідеали, за різних Богів, будуть різатися сини одного Батька...”

“Віра Предків Наших”, ст. 466-8.

ІДЕМО З ТИСЯЧОЛІТЬ

З наукових досліджень знаємо, що на санскриті (праукраїнській мові) слово “кия” означає “булава”, “жезл”, тобто символ влади. В індійських священних книгах бог-воєначальник Індра має “кия” (кія) в значенні “гуркіт зброї”.

В інших книгах ведизму слово “кият” вживається в значенні “яка велич!”, “який могутній дороговказ”. На санскриті “кия” означає і “вождь”, “провідник”, “син землі”, “народжений землею”.

В літописах доби Київської Русі розповідається про братів Кия, Щека, Хорива і сестру Либідь. Стверджується, що Кий заснував град. З цим не можна погодитись. Київ був заснований щонайменше одинадцять тисяч років тому. В київському музеї археології є багато знарядь праці, жіночої прикраси одинадцятитисячної давності, знайдені на території Києва. Особливо привабливі чарівні узорі староукраїнської (мізинської) культури. Відомі і славні на весь світ мізинські мінандри і сьогодні красуються на наших писанках, рушниках, сорочках.

Ми вже повідомляли на сторінках нашого часопису-54(179), що не Індія, Греція, не Крит, не Німеччина, є батьківщиною свастики, а Україна. Найкращий зразок “свастя”, “щастя”, знайдений під Києвом біля селища Мизиня на фігурці птаха, вирізбленій з мамонтової кістки.

Перші християни вважали свастику своїм релігійним символом. Тому не випадково її можна побачити на фресках Київської Софії, знімок яких подано на наступній сторінці.

"За вільну Україну", ч.60-61, 1991.

ГІРКІ КОНСТАТАЦІЇ

За яких же йолопів треба мати нас, галичан, аби намагатися забаранювати нам голови мало не біблійним походженням українців: ми і в Шумерії, і в Хеттії, і в Єгипті, а вже, було, і Америку відкрили! Мабуть, то і томагавки індіанські свій родовід від гуцульських барток ведуть. А пан Чемерис...

Юрко Винничук, "Пост-Поступ", 6(20), 1992.

Павло ЧЕМЕРИС.

"...ВІД ГУЦУЛЬСЬКИХ БАРТОК"

А чому б і ні? Адже (за Біблією) всі народи походять від Адама і Єви. Отже, й українці. А тут нам знову відводиться роль "молодшого брата" - на цей час "халдеїв".

Дається ж взнаки психологія меншевартості!

І потім, з якої речі автор процитованих рядків висувається за представника всіх галицьких йолопів? Ні такого референдуму, ні навіть скромного опитування, наскільки відомо, не було.

А як же ставляться до нашої "вторинності" компетентні особи, і не тільки в Галичині?

Давні греки називали древніх українців "кімерами" (кімерійцями чи сумерійцями). Лінгвісти знають, що "к" часто переходить в "с" або "ц": ми кажемо "циклоп", а греки - "киклоп".

Ізраїльтяни іменували русичів "магогами", "гомерами". "Гомер" означає "кімер". З "кімер" виникло слово "кумир".

Вільям Сміт у "Біблійному словнику" (Філадельфія, 1948, с.221) пише, що слово "гомер" означає "достойний". І тут же зазначає, що "гомер" споріднене з словом "кімер", кімерієць. Далі (с.375) він твердить, що слово "магог" означає "країна Божа", і тут же пояснює, що "магог" репрезентує в Біблії знамениту расу скитів. Козаки - нащадки скитів (саків). В кінці "Біблійного словника" подані мапи, і там, де сьогодні розташована Україна, зазначено "Гомер", тобто Кімерія, країна кімерійців - українців.

Отже, "не мало не біблійного походження", а, як побачимо далі, значно давніші.

Наукою зафіксовано, що юдеї вперше появилися на арені історії як кочовики Синайської пустині близько 3100 років тому.

"П'ятикнижжя Мойсея", тобто Біблія, було написано рабинами Езикіелем та Езд-рою в Ассиро-Вавилонії 2500 років тому.

Царі Давид, Соломон нічого не чули про Ноя, Авраама, Сару, Мойсея. Тасмніці віків висвічуються наукою щораз ясніше.

Недалеко від Анкари археологи розкопали гіттійське місто, яке існувало 4200 років тому. Там знайдено статую гіттійського Бога з Тризубом в руці. Цьому Богові гіттійці поклонялися, прибувши 5000 років тому з Орієнту (Праукраїни) на територію сучасних Туреччини і Палестини.

Професор Б. Грозний на гіттійській печатці в 1915 році прочитав слова: "Чотири кам'яні глеки для Бога Яї" (Ява) чи Яш. Обряд цей виражає символічне звернення до Яви, щоб він послав дощ, напоїв людей, дітей своїх, напоїв "маза" (гіттійське слово "ма за" означає "мати-земля"). Індійський історик А. Калянараман у праці "Ар'ятараджіні" в першому томі з передмовою колишнього президента Індії Радгакрішнана (видання 1968, с.288) пише, що біблійний Ягве споріднений з Ява (Яш) в дослідженні Грозного. Навіть енциклопедія "Жидівський народ" (книга перша, с. 250) пояснює, що "громовик Ягве (Єгова) посилав дощ в передлітній час, благословив землю, щоб вона родила плоди, і

брав під опіку все, що хліборобові потрібне", тобто Ягве (Єгова) був гітїтським Богом Перуном (Варуном). Що ім'я біблійного Ягве походить від староукраїнського (сумеріано-санскритського) слова "Ява" можна доповнити повідомленням "Енциклопедії Британіка" (кн.23, 1973, с.867): "Не треба відкидати походження Ягве від "явитися", "бути". Що це так, свідчить вавилонський текст повного кореня "яву", "еву", що означає "явитися", "бути".

Сумеріяни говорили мовою спорідненою із санскритом. У санскриті (у "Ведах") слово "Ява" означає "їжа", "ячмінь", "бути", "явитися".

Професор Р. Гіршмен (Сорбоннський університет, Париж), голова археологічних експедицій, які в 1935-36-41-49 роках здійснили успішні розкопки, в книзі "Іран", виданій в 1965 році в США, вважає, що материнською землею індоєвропейських народів є "рівнина Південної Росії", тобто Україна.

В монументальному збірнику "Історія і культура індійського народу" (у кн. "Оріяни в Індії") читаємо, що "трипільські керамічні вироби (Україна) давніші, ніж німецькі, на основі яких німці будують свою негативну теорію про те, що оригінальною вітчизною аріїв є Німеччина".

Історик Джан Бовле в роботі "Людина у віках" пише, що "арії вийшли з території України". Не сумнівався в цьому й визначний орієнталіст М. Красуський, унікальне дослідження якого "Древність української мови" тепер уже широко відоме.

Професор археології Кембріджського університету Г. Кларк і професор праісторичної археології Едінбурзького університету (Англія) Стюарт Піггот у книзі "Праісторичні суспільства" (Лондон, 1965) повідомляють, що 5500 років тому Середній і Близький Схід - Індія, Іран, Пакістан, Месопотамія, Палестина та їхні сусідні землі були колонізовані племенами, які як автохтони жили в багатих степах між Карпатами і Кавказом. Вони вважають, що жителі Оріяни (Праукраїни) започаткували історію аграрної культури ще перед приходом сумерів у Месопотамію.

Відомий дослідник А. Діамонт у книзі "Історія і оригінальність мови" (Лондон, 1960) пише: "У степах східної Європи започаткувалася більш як 5000 років тому індоєвропейська мова, її діалекти роз'єдналися на мови, які розійшлися серед ба-

гатьох народів світу". Санскрит - священна мата індоєвропейських мов.

Р. Дж. Латген у книзі "Етнологія Європи" твердить, що "санскритська мова - європейського походження, в Азії вона поширилась тому, що в Індію задовго перед народженням Христа, прибули орії з України".

Таких ффрагментів з фундаментальних досліджень, опублікованих за рубежом, а в останні роки і в Україні, можна було б навести чимало.

Тим, хто пройнятий настроєвістю "цього не може бути тому, що цього не може бути ніколи", вдячніше було б зайнятися **серйозним вивченням нашої історії, нашої духовності** замість того, аби, користуючись благами свободи слова, заповнювати сторінки газет непристойностями, з яких іноді справді проглядають, як пише сам автор, "жидівські штучки".

І тут не обов'язково мати фізичну причетність. Ягодинці іноді більші "монархісти", ніж сам Ієгуда (Ягода).

"За вільну Україну", ч.60-61, 1991.

ПОДВІЙНЕ СВЯТО

14 і 15 березня 1992 року відбулася Надзвичайна Сесія Української Національної Ради - остання Сесія Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі, з участю представників Уряду вільної України.

24 серпня 1992 року в Києві відбується подвійне свято: - Свято 1-ї річниці Незалежності України і передачі обов'язків і вповноважень ДЦ УНР в екзилі законному Урядові незалежної України.

Нарешті здійснилися бажання українського народу, мати Самостійну Державу, уряд якої дбатиме за долю свого народу і достойно репрезентуватиме його у вільному світі.

ІВАН ФРАНКО —
СИН СВОГО НАРОДУ

"Я син українського селянина, що викормився чорним селянським хлібом, працюю твердих селянських рук, почувався до обов'язку панщиною цілого життя відробити ці шеляги, що їх видала селянська рука на те, щоб я міг видряпатися на висоту, де видно світло, де пахне воля, де ясніють вселюдські ідеали.

Мій український патріотизм — то не сентимент, не національна гордість, то важке ярмо, яке доля положила на мої плечі. Я можу показати своє незадоволення, можу потихо проклинати свою долю, що вложила на мої плечі те ярмо, але скинути я його не можу, другої батьківщини шукати не можу, бо тоді я став би підлим відносно власного сумління.

І коли що полегшує двигати це ярмо, так це те, що бачу український нарід, як він, хоч пригноблений, отемнюваний і деморалізований довгі віки, хоч нині бідний, слабкий і безпорадний, але всетаки помалу підноситься, чує щораз в ширших масах жажду світла, правди і справедливості й шукає шляхів до них. Отже варто працювати для цього народу і ніяка чесна праця не піде на марне."

Ця сповідь І. Франка принесла йому багато терпіння. Піднявся крик забріханих фарисеїв, що, мовляв, Франко сам говорить про себе, що він не любить "Руси", — як тоді ще називали Україну в Галичині її старинним іменем.

Він сказав це чужинцям, що з них багато погорджували Україною, мали для неї тільки презирство й усі, як один, почуття вищости.

І от Франко скаже те слово про себе. І він сказав те слово так міцно і твердо, що проти нього немає ніякої зброї.

Звучить у нього сила така потужна, що викличе тільки подив і пошану...

Франко не буде підлим супроти власного сумління! Дрижить і ви перевертні і псевдопатріоти, що служите ворогам, а прикриваєтесь "правдивою і солодкою любов'ю до народу".

...Незадовго повторить ці слова поет Василь Симоненко: "Не можна вибрати другої

Іван Франко

Батьківщини!" Дрижить яничари! Не можна вибрати другої Батьківщини, бо існує совість, бо існує любов, бо існує обов'язок!...

...Ні, Франко не понесе на ринок, на показ свою найсвятішу любов. Не буде нею хвалитися. Він скаже слово тверде, як криця. Як сокира, вироблена його батьком у сільській кузні. Він знає тільки обов'язок. І це сто разів твердіше слово за сентиментальну любов...

...Каменяр Франко не мав серця із каменю. Він мав ніжне й чуле серце малого Мирона, залюблене безмежно в батькові, матері, вуйкові, цілому селі й цілому народові.

Полюбім його цілим серцем так, як він любив нас. Оборонім його від ненависних ворогів, що хочуть прищепити його серцю релігію ненависти і знищення у вигляді марксизму. Ні, він безмежно любив свій нарід, хоч бачив і болів усіма його слабостями, а найбільше слабстю і м'якістю його добротливої, але безпорадної політичної вдачі.

І тому навчав його твердого обов'язку, а не м'якосердного сентименту. Бо час є трудний, невблаганний, жорстокий.

У завязатій тяжкій боротьбі треба, нарешті, скинути вороже ярмо, треба нарешті, перестати служити москалеві й ляхові, треба, нарешті, жити для України повним людським і вільним життям сина вільного і благородного народу.

(підкреслення Ред.)

Проф. В. Шаян.

ДЕНЬ СВЯТОСЛАВА ХОРОБРОГО

святкуємо в третю неділю місяця липня.
Князь Святослав Хоробрий став Великим
Князем Русі-України ще за життя його ма-
тері Княгині Ольги у 960-м році.

В. Шаян.

БАЛЯДА ПРО СВЯТОСЛАВА

СЛОВО СВЯТОСЛАВА

*Рано в ранці перед світом
Рече Святослав,
Син Ігоря,
Золоте слово
До воїнів вірних
І до Русі всієї.*

*»Браття і дружино!
Гридні любими,
Воїни вірні!
Вже вороги з усіх сторін наступають,
І від Дунаю і від Моря
Нас оточують.
Якщо із соромом завернемо
Пропаде Слава
Непереможної Зброї Русичів,
Що як світло сонця чисте
Сіятиме по віки над світом.
Не покриємо цієї слави
Ганьбою сорому
І не втечемо від лукавих ромеїв,
Що нашого рабства прагнуть.*

*Бо віримо вірою предків,
Що хто соромно втече із бою,
Буде рабом на землі
І рабом у підземеллі
Ворогові служити.
І сором власний без кінця
Буде йому карою
За страх нікчемний.*

*А воїни хоробрі
Сорому не знають
І по смерті служить їм Слава
В небесах Перунових,
Де всі славні воїни перебувають
І там у радості живуть
І наново на землі
Воїнами вільними родяться.*

*То ж не посоромимо
Землі Руської,
Не зрадімо Слави,
Що вірна ішла усюди*

Князь Святослав Хоробрий

*Перед Руською Зброєю,
Поза нею і перед нею
Народи і племена приєднувала
До Русі Великої.*

*Боротися буду з вами
І попереду вас,
Щоб голову зложити
За Славу Святу і віру предків.*

*А коли поляжу,
Ви самі дбайте
За голови ваші!»*

Тоді загомонили воїни вірні:

*»Де ти, князю, голову зложиш,
Там і ми свої голови положимо,
А не посоромимо Землі Руської
І рабами не будемо!»*

*І залунав цей зов
Гомоном зброї:
Слава Князеві Святославові!
Слава Руській Зброї!
Перунові Вічна Слава!*

*І цей зов залунав,
Аж гори задрижали,
І серця ромеїв задрижали
Під панцерами залізними.*

70-ЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

ЮРІЯ БУРЯКІВЦЯ

Юрій Дмитрович Буряківець народився 26 квітня, 1922 року в місті Чорнобиль, біля самісеньких вод ріки Прип'ять.

Шестирічною дитиною знайшов шлях до школи, хоч то й було далеко від хати його батьків. Прийняти його до тієї Чорнобильської школи, вчителі не відмовились і записали малого Юрка до першої класи.

Але вчитися йому в тій школі судилося недовго: старші хлопці з чужого кутка перестривали його. Кепкуючи з того, що він такий малий, вони лупцювали його та забирали в нього книжки та зошити.

Вже по втечі цілої родини з Чорнобиля, малий Юрко з 1929 року відвідує київські школи. Середню школу закінчив у Києві, а саме, в липні 1941 року.

Вірші почав складати десь з 14 років. Був членом гуртка молодих поетів та прозаїків при київському палаці піонерів та жовтенят.

За німецької окупації України Юрій Буряківець працював матросом та шкіпером у Дніпропетровській торговельній флотилії.

Згодом, коли наближався фронт, він опинився на сільсько-господарській праці в Баварії, а після закінчення війни - студював в Українському Вільному Університеті.

На еміграції його вірші та поеми часто прикрашали сторінки "Фенікса", "Визвольного Шляху", "Світання", а його літературні есеї з'являлися у часописі "Вільний Світ", "Новий Шлях" та "Українські Вісті".

Тут подаємо у хронологічному порядку твори поета, що вийшли друком.

"Слово про Україну" - збірка поезій, Аугзбург, 1946 рік. "До вершин Духа" - збірка поезій, Аугзбург, 1948 рік. "Зірниця" - збірка поезій, видана 1950 року також у Аугзбурзі (Баварія).

Переїхавши влітку 1949 року до Нью Йорку, Юрій Буряківець працював фізично, і одночасно продовжував навчання. Він учився в Дебюцькому Університеті, в Аліянс Каледжі та закінчив свої високі студії із званням магістра філософії, Пенселвенський Університет, Філадельфія, липень, 1960 рік.

В 1955 році появилася чергова Буряківцева книга поезій під назвою "Виноградник", Буенос-Айрес, Аргентина, а за нею роман у 2-ох томах "Нездоланні", Нью Джерсі, США, літо, 1963 року.

Пізніше, року 1967 у Нью Йорку була видрукована чергова його книга поезій та поем, а саме: "Серця палкого тепло".

Далі у 1970 році появилася його роман "Пашпорт на Україну", в 1971 році - новий поетичний твір "Листки Соняшника".

В 1972 році Юрій Буряківець написав і видав роман "Право на велику дорогу", а в 1974 році з'являються "Перелогі".

Книга-роман "Ластів'іною трасою" була видана в 1977 році, а за нею побачив світ "Рум'яний Влес" - 1982 рік. "Мого життя межинь" - побачив світ у 1984 році. У видавництві "Вільна Думка" у 1985 році з'являється книга поезій та поем під назвою "Рідного краю галузка". В 1987 році в Нью Йорку виходить книга "Співучі Дощечки", а після неї - другим виданням роман "Ластів'іною трасою", 1989 р. та "Право на велику дорогу", 1990 р. Вже влітку 1991 року Юрій Буряківець перевидає в одній книзі свій роман - епопею з другої світової війни "Нездоланні".

Різні стани українських людей по цілому світі високо цінять поезію та прозу Юрія Буряківця.

Юрій Буряківець, на думку читачів, є сьогодні одним з найвидатніших українських поетів у Вільному Світі.

Видатний він є своєю самобутністю, багатомовною, оригінальним стилем і многогранністю своєї творчості.

Закінчити цей п'ятидесятирічний огляд його творчості можна словами академіка професора Петра Васильовича Одарченка: "Твори Юрія Буряківця будуть читати в Україні в селах і містах..."

Бажаємо Вельмишановному Юрію Буряківцеві доброго здоров'я, ще довгих років творчості і витривалості!

Редакція.

Повідомляємо шановних читачів, що в зв'язку з вакаційним періодом, це число журналу виходить подвійним.

Ред. журналу "У.В."

=====

Василь Ірклієвський.

"РУМ'ЯНИЙ ВЛЕС" - Юрія Буряківця, стр.452, історично-героїчний твір, видавництво "Вільна Думка", Нью-Йорк, 1982 р.

В Нью Йорку проживає і трудиться над змальовуванням минулого, прийдешнього, а навіть й майбутнього естетичної свідомості душі цілої української нації - зовсім скромна людина - поет Юрій Буряківець.

В його "Рум'янім Влесі" якнайяскравіше поєдналися конкретно-чуттєві риси наших пращурів, та ті властивості індивідуальних прикмет, інших рас та народів.

Героїчно-епічна поема "Рум'яний Влес" належить до силабо-тонічної системи віршування та написана білим віршем.

Така силабо-тонічна система характерна в українській літературі для І.Котляревського, Т.Шевченка, Лесі Українки та Івана Франка...

(Продовження з ч.32-33)

"...Від чудо -риби подарунок цей,
У внутрощах її лежала гривна,
Ходила все по глибу довший час,
І коло греблі - в невода попалась.(321)

Пісня Тридцята - це "Водяний млин".
В своїм поході наздогнали крамольника сина Нушисада, і покарати його, Кей-Хосров з русичами Семирком, Малом та Всеволодом зупиняються на річці Оксі (Амур-Дар'я) в Турані, на відпочинок. Мельник запрошує шахиншах до млина на гостину, де оповідає йому про свій сон. На те оповідане, бачене мельником у сні, Кей-Хосров відповідає:

"...Страшний тобі навів Ормузд сон,
Щоб я із уст твоїх пересторогу,
Для роду всемогутнього почув,
І агарянів ми оберігались". (326)

Пісня Тридцять Перша - має заголовок: "Вішуні Зодіяку",
Гостюючи в Турані (Самарканд) Кей - Хосров надсилає розвідників до Кабульського проходу, слідкувати за рухом ворожого війська принца Нушисада, що відступив з Самарканду до берегів Індрусу та Гангу (Індія).

Шахиншах в Самарканді йде з Малом, Семиром до вішунів Зодіяку. Сивий мобедан в білій хламіді Кей - Хосрові повів таке, що володар перської імперії не втратить щастя у розповні літ, але:

"Та бережись від світу аж до ночі,
В озерах, що синіють на сирті,
Скупатися в задушливу спекоту."
Косакові Семирові вішун Зодіяку пророкував таке:

"В таблиці глянувши і в Зодіяк
Вішун сказав Семирові: "Сестрицю
На власні очі ще побачиш ти,
Та таємниці не збагнеш кохання.
Остерігайся хвиль, коли вода
Урівень пагорбів скелястих стане,
Бо безпечальна душенька твоя
Із тіла молодечого відлине..." (333)

В пісні Тридцять Другій згадується про "Кабульський Прохід".
В цьому вузькому проході, що веде до Індії, на військо Кей-Хосра нападають прибічники принца Нушисада. Ситуацію в Кабульському проході рятує Мал:

"Кедрин у провалля повергав,
Уламки скель усунув із дороги
І від падіння валунів луна
Відгукувалась довго із бездоння." (338)

За такий геройський вчинок косак Мал дістає заслужену похвалу від шахиншаха Кей-Хосрова. Пісня Тридцять Третя - має заголовок: "Печаль".

До поборника тиранії батька Кей-Хосрова, до принца Нушисада дійшли невтішні вістки з Кабульського проходу. Також він бачить на власні очі, як війська шахиншаха вийшли в долину ріки Гангу і отаборилися напроти міста Лягорне, що своїми неприступними стінами та вежами розміщене по цей бік ріки, де опинився Нушисад з своєю вірною дружиною - русинкою Дубравою та вірними прибічниками. За обідом принц скаржиться своїй матері Соні та Дубраві, що в Кей-Хосрова об'явивсь:

"Нізвідки Русь, який побив чимало
Відважних воїнів й розгородив
Для шаха прохід в Гіндустан казковий."

Почувши таку нерадиву вість, Дубрава тому таємничому русичеві - богатиреві пише листа, щоб він лишив когорти шаха та переходив "На сторону добра і щастя й волі".
З листом у ворожий стан до русича Дубрава надсилає свою служницю.

Пісня Тридцять Четверта називається: "Стріча".

Орійка-дівчина, що переправилась на другий бік Індрусу зустрічає, вийшовши з човна, косака Мала, який запрошує її до намету, де на той час був Мал із Всеволодом.

Дізнавшись, що в неї той лист від пропалої сестриці Дубрави, косак Семирко відписує їй листа, умовляючись на зустріч на тім боці ріки:

"Зустрінемося, ще більше оповім,
Лиши палацу непомітно стіни,
На той четверг, згубися у імлі,
На братіка очікуй поза містом." (347)

Пісня Тридцять П'ята, має назву: "Гормузд". Вернувшись із Сабейського царства в Ктесифон, принц Гормузд довідався, що його мати-султанка Нушиба була Перозом утоплена у Хоросані, а батько Кей-Хосров вирушив із військом покарати негідника сина Нушисада. В ту пору, як з Аравії прибув принц Гормузд, то в палаці на ноги вже звівся косак Яромир, за яким доглядав увесь час його побратим Духослав. Кохання його до принцеси Гюлянди продовжується:

"Все повелося ніби перед тим,
І стриму не було тому кохання;
Могла згоріти звада на вогні,
Сама ж його на втіху й запалила". (349)

Злорадний візир про те таємне кохання доносить Гормуздові, і він, зробивши засідку на закоханих, спіймав їх на гарячому.

"Принцесу, що посміла на любов
З русином - заволокою, - скарати
Наказ дав Гормузд: гострим тим мечем
На людній площі голову ізтяти."
За нечуваний в Персії перелюб принц Гормузд наказав осліпити Яромира, а в Духослава відтяти язика, щоб він "ні з ким про ту любов не говорив" і обох русичів вигнати в пустелю.

"І Яромира осліпив Гормузд,
Красуні жодної йому не бачить;
Відтяти в Духослава язика,
Щоб про кохання друга не базікав." (353)

Пісня Тридцять Шоста означає - "Сестриця", Переправившись човном на другу сторону ріки, Мал, Семирко, та Всеволод потрапляють в засідку ворожих індуських лучників. Вони справді побачили Дубраву, якої:

"Зміясті коні вихопились з тьми,
Дубрава стоячи, віжки тримала.
І крикнув з радости косак - Семир,
Сестру впізнавши, кинувся щосили
Назустріч гриваням, які уміть
Суп'ятелились і в сторону звернули." (356)

Не розуміючи аж ніяк, чому Дубрава не зупинила своїх вороних, Мал, Семирко та Всеволод під стрілами ворожих лучників

відступають до ріки, де спихнувши захованого в троснику човна, поспішають переплисти на другий берег Індрусу. В потемках не розгледіли, що не стало Всеволода, якого якийсь кайман потягнув, як здобич, на мулке дно бурхливої ріки.

Пісня Тридцять Сьома має назву: "Битва", Кей - Хосров готується до вирішального бою з своїм сином Нушисадом,

"Ормузд лиш знає, хто програє бій (359), бо на поміч Нушисадові з цілої Індії поспішають з слонами та кіннотою хоробрі раджі. Тому Кей-Хосров, нав'язавши колод та з них поробивши плоті, почав свої війська переправляти на ту сторону Індрусу. Вже на тім боці, Семир угледів бойовий стяг Кави, що рахувався священним прапором Сансанидів, хоч Кей-Хосров належав з синами до династії Кеянидів. Тобто той прапор був символом щасливої зорі усіх володарів Іранської імперії.

"З бловату в сонці майорів намет
У центрі, де підводилось знамено,
Ще крім корогви-білого слона,
На тім горбочку Сержень помітив." (361)

Там же в тій вирішальній битві гине Сасан:
"І Мал, що за Семиром поспішав,
У пімсту за загибель Всеволода,
Поцілив Сасана, мов заєць той, -
Кабата, що пішов, - об землю грянувся.
І прапор, що був свідком перемог
Ірану у століттях - опинився
У Сержня в руках, коли ж той слон
Священний - Малові дістався." (362)

Пісня Тридцять Восьма називається: "Лягорне",

Програвши битву з Кей-Хосровим і залишивши йому священний стяг Ірану та білого слона, Нушисад, із залишками вірних йому військ та прибічників, разом з своєю, проскочив через руки Кей-Хосрова і опинився в Кабулі.

Шахиншах радіє своєю перемогою і взяттям Лягорне і ще на деякий час, обібравши полонених індуських радж, залишається в покинутім Нушисадом місті.

Пісня Тридцять Дев'ята має назву: "Систан", Принц Нушисад отаборившись з своїми прибічниками в долині, оточеної узгір'ями поблизу Кабулу, чекає прибуття в його стан володаря - кагана Кушнаса, що аж з над Каспія привів полчища каралуків.

Все ж каган - не дуже то надійний союзник Нушисадові, бо прийняв рішення:

долю очікуваної битви віддати на руки двом богатырям – хто кого з них переможе?

"І каган Кушнас затрубив у рiг,
І вислав верхового передати
Прохання Хосрову – умову з ним
Хай шах складе нехитру перед босм.

Із лав карлуцьких каган надiшле
Одного з ломусiв, а шах мiж персiв
Собi також батирия пiдбере,
І двоє – суперечку хай рiшають." (370)

З–помiж Кей–Хосрових лав виходить на битву з каралуком–велетнем русич Мал. Він перемагає каралука і каган Кушнас, пустивши стрілу в переможеного, лишаючи Нушисада напризволяще, повертає свої війська від Окси – ріки назад до Каспія.

Принц Нушисад, бачачи у розпачі, бо його зрадив каган Кушнас, кидається з останками своїх сподвижників на табір Кей–Хосрова. Він, погнавшись за генералом Бабенком, стинає йому голову.

Раптом він біля одного намету помічає прапор Кави, та білого священного слона. Пробиваючись до намету, де мусів бути й сам Кей–Хосров, він зрублює дровко безсмертного прапора Ірану, та в гніві відрублює мечем хобота священному слонові. Той в болі, настромлює Нушисада на свої ікла:

"І заревів від болю білий слон,
Метаючись, напасника помітив,
На ікла Нушисада настромив,
На землю кинув, витрусив ялити." (374)

Почувши про смерть Нушисада, його мати Соня та дружина Дубрава, з піалю випивають отруту. Ту страшну вістку приніс їм Халід:

"Приніс Халід русинці вість страшну,
А сам, не гаючи ані хвилини,
До Понту, в стан ромеїв утівав,
За ним і чутка в землю провалилась." (374)

Косак Семир дізнавшись про смерть рідної сестриці, пішов з Малом подивитися на її останки та тіло віддали вогневі:

"І порох, що з сестриці залишивсь,
Та з діток й теці – у китайки клали,
На скелі залишивши. Хай вітри
Розвіють, понесуть далеко." (376)

Пісня Сорокова називається "Звісткою", В цій пісні йде мова про Кей–Хосрова, який, лишивши Кабул, повернувся до Хоросану, де ще до приїзду в Ктесифон, наказав народу та війську справляти гучне свято перемоги. Впевнений в собі, він їде

в гори, любуючись тарелями синіх озер.

Він в одному із них, розібравшись, пірнув у кришталеву воду. З глибинь того гірського озера шахиншах більше на поверхню не з'явився:

"Пересторогу ворожитів шах
Забув, які його у Самарканді
Застерігали: не купайся більше
На сирту, в озерах бірюзових." (377)

У час, як Кей–Хосров поїхав до синіх озер, то повз намет Семира і Мали проїзджали з Ктесифону купці. Косак запросив їх до себе і русичі від них дізналися, що принц Гормузд царює в палаці. Ті купці також оповіли про нещасливе кохання принцеси Гюлянді, якій Гормузд за перелюб з русичем Яромиром, відсік голову. Семир і Мал були приголомшені повістю про те, як Гормузд наказав осліпити Яромира та відтяти язика в Духослава та вигнати їх у пустелю.

Про таку нечувану наругу над побратими–косаками свого господаря Семира, поліський тарпан–Бужок, мабуть розуміючи все, що оповідали купці, раптово зник з овиду. Втративши свого улюбленого коня, Семир ще більше захворів:

"Отак Семир коло шатра сидів,
Все намагався тупіт уловити,
Лише довкілля–тиша облягла,
Шлях не дуднів, луною не розходивсь." (379)

Перське військо, яке дізналося, що Кей–Хосров втопився в озері:

"Із Хоросану перське військо те
До Ктесифону у жалобі мчалось,
Кричали скрізь: Великий шах помер,
Хай Гормузд править у короні." (381)

Пісня Сорок Перша має назву "Бужок", Семирів кінь з чорнобильського Полісся–Бужок нісся до Ктесифону, щоб відплатити Гормуздові за вчинену наругу над Духославом, Гюляндю та Яромиром.

А так, як новий шахиншах, по звичці і тепер виходив уранці на площу, довідатися від купців про новини, то вельми здивувався, побачивши красеня – коня на площі поблизу палацу. Він наказав конюшному його для себе зловити. Але, як стаєнний не намагався до коня наблизитися, з цього нічого не вийшло. Гормузд був повен гніву: –Чому і досі коня не загнуждали?–

"І увірвався шахові терпець,
Чому коня і досі не вловили?
Від конюха у руки взяв узду,
Так не терпілось огиря спіймати." (385)

(Далі буде)

ПОХОДЖЕННЯ СИМВОЛУ

На статуях Будди (на його грудях) зображена свастика.

Санскритське слово "свастика" походить від "свастя", що відповідає теперішньому українському слову "щастя". "Свастя" означає і "світло"; звідси ж походять наші слова "свято", "святість". "Святий" означає "світлий". "Святий Боже" означає "світлий Боже". І такими словами українць (русич) починав молитву в дохристиянській Україні (Русі), маючи світлу віру у світлого Бога.

Будда вважав, що він ішов оріанським шляхом життя. У "Ведах" ("Рик Ведах") визначено, що оріанський шлях життя ознаменований світлом (свастям).

Свастика в оріан була символом вогню і світла. Всі ведійські святині в Індії біля вівтарів мають свастику.

Магатма Ганді, ім'я якого шанує Європа, вважав, що його життя - шлях свастики.

Тому музеї Ганді ознаменовані свастикою. Дітей в школах Індії навчають, що п'ять тисяч років тому прибули оріани до Індії, тримаючи в руках символ світла-свастику. Свастикою (менандрами) прикрашені палаци Іраку, Криту, Греції, Англії, США (навіть головна бібліотека Нью Йорку).

Археологи встановили, що не Індія, не Греція, не Крит, не Німеччина, не Мехіко, а Україна - вітчизна свастики. На багатих просторах України виникло світло перших проявів культури і цивілізації народів білої раси.

Відомо, що перші християни вважали свастику своїм релігійним символом, але вони не називали її свастикою. В їхній уяві це був хрест із загнутими кінцями.

Гітлер, побачивши хрест із загнутими кінцями на стіні в монастирі, вирішив намалювати його на прапорі націонал-соціалістичної робітничої партії.

Він сказав, що "гакенкройц" - знак динамізму. Гітлер аж пізніше дізнався, що "гакенкройц" є символом індуської релігії, символом динамізму та буддизму і мав оригінальну назву "свастика".

Історик Дж.Кембел у книзі "Маски богів" пише, що "найкращий зразок свастики, який нам відомий, знайдено під Києвом, біля селища Мизиня. Свастика, знайдена там,

викарбувана на фігурці летючої птиці, що зроблена з мамонтової кості. І цей символ утотожнюється в буддистському мистецтві з летом Будди".

Статуя Будди із свастикою символізує, в розумінні буддистів, жалість і співчуття. Така статуя експонується в історичному музеї в Чикаго, США.

Не винна свастика, що її причепив собі на груди тиран Гітлер. Не завинило слово "Русь", що його собі присвоїли хани "Московського господарства". Не винні серп і молот, що їх причепили собі на груди тирані-сталіністи, які закатували мільйони людей.

Серп (від назви місяця - серпень) живили наші предки - трипільці - як священне знаряддя хліборобської культури шість тисяч років тому.

"За вільну Україну", Львів.
(підкреслення Ред.)

Василь Василенко

Я ІЗ КРАЇВ...

*Я із країв, де Рось дзвінка клекоче,
Поміж камінням плесом виграє,
Біжить віками, береги лоскоче
Слауті води чисті віддає.*

*Куди не глянь — шляхи схрестились сиві
Обпалені громами лихоліть
Звідсіль же козаки вольнолюбиві
Плести славетну починали сіль.*

*Тут Богуславка по росі блукала,
Вдихала свіжі пахоці суниць,
Тут Кривоноса слава величала,
Де води б'ють з Богданових криниць.
Тут Залізняк із Гонтою дружили,
Тут Тікич хвилі кров'ю червонив,
Тут Наливайка згадують могили
Серед безкраїх золотавих нив.*

*На цій землі священній і величній
Зростає співець народу — наш Тарас,
Сльозами вмиті думи сонцевічні
На крилах пісні передав до нас.*

*Нечуй-Левицький звідси також родом
Цвітуть Семигори його й Карапиші,
Тут і понині проживають Кайдаші,
Котрі давно все ділять від душі...*

*Я з цих країв, я син цього народу,
Що не злякався ні паль, ні палаша
І я горджусь своїм безсмертним родом,
Бо тут мої і серце і душа.*

Населення України проголосувало за незалежність

Висліди референдуму за областями(26)

90.85 відсотків населення України підтвердили Акт про державну незалежність / Розпочався процес визнання України незалежною державою / Леонід Кравчук переміг в президентських виборах.

Україна вступила в коло незалежних держав. Вислід голосування у всенародньому референдумі 1 грудня 1991 р., згідно з яким понад 90 відсотків населення України потвердили Акт про державну незалежність, зрушив також і питання дипломатичного визнання України іноземними державами. Вже понад 120 держав визнали незалежність України. Серед перших були Польща, Канада, Угорщина та Швеція.

Референдум в Україні, згідно зі свідченням міжнародних спостерігачів, пройшов без порушення законів – демократично.

Лариса Мурович.

ТРИЗУБ

Не в Посейдона знаку – сила України,
Смирив моря лиш Грекам їх тризубний клин, –
Найдревніший народ наш в Аріїв родині –
Сягнув по герб державний до неба верховин.

Мій найдорожчий предку, для душі наснагу
Ти з блискавки Перуна зачерпнув і врив
Її в граніт Тризубом, щоб навік у змагу
Твоїм нащадкам вірним – ворога корив.

Та вої кров пролляли, під час лихоліття
Свідомість про нерідне взявши за "своє",
Світило сонце тільки митями в zenіті
І ворог знов щербив нам бойове коп'є.

Чом думка серце мучить, криком б'є безкрас:
Чи ж не тому в неволі наш прекрасний край?
Та ж правдою з неправди пута розбиває
Народ, що згоду неба мав на власний рай!

Не з Посейдона знаку зачерпнем наснагу,
Бо з блискавки Перуна – сплавлений Тризуб,
Хай Україна буде витязем у змагу
І вславиться світами, як народів дуб!

СИМВОЛІКА СВІТОБУДОВИ. УКРАЇНЬСЬКА ТРАДИЦІЯ

(уривок)

6. СИМВОЛ ТРІЙЦІ У ФОРМАХ І БАРВАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Життя немислиме без народження, а отже без батька, матері й дітей. Так ведеться в земних істот, так має бути й у світів... Батько й матір останніх, безперечно, відмінні від людських. Шумерська космогонічна поема, складена близько п'яти тисяч років тому, так описує народження світу:

*У ті предвічні часи, коли все насущне в
сяйві з'явилося, ось коли,*

*У ті предвічні часи, коли все насущне
ніжно вимовилося, ось коли.*

Як бачимо, творцями (батьками) «насущного» (дитяти) шумери вважали Сяйво і Слово. Цих самих батьків Всесвіту називають й інші релігійні вчення. «Напочатку було Слово... І життя було в Нім, а життя було світлом людей», — сказано в Євангелії. В індоаріїв творцями Світу є вогненний Шіва (Сіва, Сяйво) і вологий Вішну (Вишній).

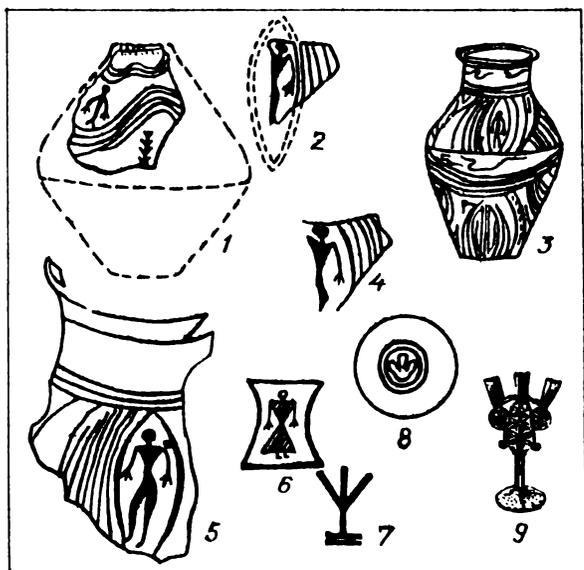
Світло, тобто астральна вогненна енергія як батьківське начало, Слово як протилежне материнське начало, і Насущне як їх породження (всесвіт, життя, синівська енергія) — це і є, як ми вже знаємо, Свята Трійця (Трімурті) всіх космогонічних вчень. Під різними іменами і в різних образах Свята Трійця вшанована не лише шумерами й християнами, а й вавілонянами, ассірійцями, єгиптянами та іншими племенами й народами, зокрема й тими арійськими племенами скитів, кельтів і слов'ян, які увійшли в етногенез українського народу й започаткували в його образотворчому мистецтві свої особливі традиції бачення символу Трійці.

Символіка Святої Трійці панує як в українських традиційних барвах, так і в українському геометричному та рослинно-тваринному орнаменті, де вона зливається з дрібнішими символами в цілісних композиціях. Образи священних рослин разом з образами сонця-кола, рогатого місяця, зорі, хреста, сварги, триквестера, дерева життя — тристебелевої квітки, тризуба — трилисника, безконечності пізнання (колесо-квітка), Великої Матері, міфічних зміїв, оленів, півників тощо увійшли в наше різьбярство, карбування, гаптування, килимарство, писанкарство, гончарство, розпис хат, виготовлення оберегів.

З усіх цих мистецьких скарбів ми обмежимось переважно аналізом використання лише одного зі знаків Трійці, а саме Тризуба, і то лише в таких обмежених проявах образотворчого мистецтва, як орнамент та барви.

Нагадаємо, що Трійця зароджується з Абсолюту (Вакууму) не одразу. Спочатку виявляються батьківські іпостасі — лівий і правий (позитивний і негативний) полюси, а потім, внаслідок їх поєднання, з'являється третя іпостась — дитя, син... Процес народження Трійці з Вакууму в знаку тризуба виражено якнайточніше. Знак має спільну основу (символ Вакууму-Абсолюту), ліву фігуру (символ позитивного, батьківського полюсу), симетричну (дзеркальну) праву фігуру (символ негативного, материнського полюсу) і центральну фігуру (символ «дитяти»). Для української культурної традиції найхарактернішими є п'ять різновидів цього знаку, які мають безліч варіантів рисунка.

Перший різновид (див. таблицю 1)

Таблиця 1.

зберігає надзвичайну стійкість форми протягом тисячоліть. Так, за доби трипільської культури (IV—I тис. до н. е.) бачимо його у вигляді рельєфних наліпів та в зображеннях трипального божества (рис. 1—6) на керамічних горщиках. Шанують його наші предки і за скіфо-сарматської доби (кінець I тис. до н. е. — початок I тис. н. е.), сліди його збереглися, зокрема, в Ольвії (мал. 7) та Артанії, тобто на Кубані. Особливо цікаве в тогочасній символіці стилізоване зображення шанованого ще трипільцями божественного життєтворчого змія. Трипалі кінцівки змія розміщені у вигляді хреста (адже хрест теж виступає одним із знаків, що символізують Трійцю).

Цей різновид тризуба дослідники завважують і в князівські часи кінця I — початку II тисячоліття н. е. (рис. 8), і в народному ритуальному різьбярстві середини II тисячоліття, де він дещо ускладнений комбінацією з іншими символами Трійці — шестикутною зіркою (рис. 9), і в сучасному українському образотворчому мистецтві. Розгорнутий аналіз мотивів української народної орнаментики, зроблений М. Р. Селівачовим, охоплює майже всі досліджувані нами різновиди тризуба разом з першим. (Див. «Народна творчість та етнографія». 1990, № 2, табл. X. А. 2, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 15; Б. 1, 2, 4, 9 та окремі елементи в інших таблицях).

Другий різновид (див. таблицю II) має більше варіацій та ускладнень. Зустрічаємо його за дохристиянських часів в Ольвії на культових виробах із свинцю, так званих «букраніях» (форма для їх відливки зображена на рис. 1) та на початку нашої ери серед сарматських знаків. Форма цього тризуба виявилась зручною для навершя знамен і скіпетрів. Своєрідне навершя для ритуального скіпетра знайдено в Луговій Могилі на Запоріжжі (рис. 2). Символіка скіпетра розгорнена і включає характеристику іпостасей Трійці як активних, живих, «промовляючих» чинників. Закодований у символіці скіпетра смисл розкривається глибше при його зіставленні з прадавньою українською колядкою про створення світу.

*Коли не було з нащада світа,
Тогди не було неба, ні землі,
А но лем було синєє море,
А серед моря зелений явір.
На явороньку три голубоньки,
Три голубоньки радоньку радять,
Радоньку радять, як світ сновати...*

Неважко помітити, що в основі колядки і конструкції ритуального скіпетра лежить одна й та сама символіка життєтворчої Трійці. Символ «космосу» (порядку, організації), представлений у скіпетрі трьома гілками дерева життя («райського древця»), тотожний організованому простору колядок — «зеленому явору». «Зелений явір» — це той же космос, оточений хаосом — «синім морем», тобто неорганізованим простором, в якому ще не існує ні «з нащади світа», ні «неба, ні землі». Дуже ймовірно, що й пташки із дзвониками в дзьобах на трьох вершках скіпетра тотожні «трьом голубонькам» (в іншій колядці «трьом соколонькам»), які, подзвонюючи в такт з ритуальними рухами скіпетроносця, немовби «радоньку радять, як світ сновати».

У I тисячолітті згадана форма тризуба зустрічається не лише в навершях стягів і скіпетрів, але й на прикрасах. Такі дві срібні прикраси для одягу знайдено в с. Перещепине на Полтавщині. Пізніше, у князівські часи, знаходимо їх на чернігівських перснях (рис. 3), на карбуванні піхов (рис. 4) та на керамічних виробах

Таблиця II.

у Києві (рис. 5). Цей же різновид тризуба зображається як захисний знак на дверях гуцульських хат (рис. 6), на щитах українських дворянських гербів (рис. 7, 8), а його ускладнена форма надається гуцульським ритуальним трійцям. Найбільшого розвитку й ускладнення цей різновид тризуба набув у культових орнаментах, що прикрашають храми, зокрема Софію Київську (рис. 9—11), староукраїнські рукописні книжки (рис. 12—14) та в орнаменті народного декоративного мистецтва. Розвиток цієї форми знаку в українському народному мистецтві тісно пов'язаний, як уже зазначалося, з символічним зображенням Всесвіту у вигляді «дерева життя». Традиційна трійста квітка-дерево українських орнаментів, власне, і є розвитком цього різновиду знаку Трійці. У народному декоративному мистецтві, особливо в килимарстві, злилися форми другого й третього різновидів символу Трійці. Незважаючи на таке поєднання обох різновидів, мусимо їх все ж розрізнити — з огляду на відмінність в історичному розвитку.

(Далі буде)

СТАВАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТНИКАМИ ЖУРНАЛІВ

"УКРАЇНСЬКИЙ СВІТ" і "УКРАЇНСЬКЕ ВІДРОДЖЕННЯ"

Олесь Лупій.

СУВЕРЕННА УКРАЇНА

I

Встаньте, сестри, встаньте, браття,
 час піднятися із землі -
 Воскресає наша Мати,
 гине чорний вік в імлі.
 Десь в Гулагах іржавіс
 на стовпах колочий дріт,
 у розлученій завії -
 скрегіт табірних воріт.
 Із далекого полону,
 ніби знята із хреста,
 повертається додому
 наша Матінка свята.

II

Розкажи, кохана Мамо,
 хай почує цілий світ,
 як знущалися над нами,
 катували сотні літ.
 Виставлялася на посміх
 наша славна давнина,
 то російські, а то польські
 нам давали імена,
 щоб забули, хто ми, звідки
 і яких батьків сини, -
 час міне, і де ті свідки,
 документи, де вони!..
 Як, зухвалі, ошукали
 ще й хохлами нарекли,
 обдурили, обікрали
 та у рабство віддали.

III

Мамо роду і народу,
 подивись, твої сини
 вже посіяли Свободу,
 вже колосяться лани.
 Дозріває, буде віно
 і святої волі час.
 Україно, Україно,
 ми - для тебе, ти - для нас.
 Буде в домі твоя правда,
 твій закон і заповіт.
 Будеш, Мамо, будеш, Лодо,
 поки Сонце, поки Світ!..

Юрію Солоденкові
 Я говорив:— мій Творче, де ти?
 І раптом він з'явивсь мені —
 Дідусь, що продавав газети
 При синьо-жовтім знамені.
 Стояв на київськiм майдані
 Вночі під зорями Різдва.
 І світ ряхтів на божій длані;
 Неначе грудка снігова.
 Я підійшов, згубивши міну
 Ласкавості, і запитав:
 —Якщо створив ти Україну,
 То чом же волі їй не дав?
 А він дрижав від прохолоди,
 І кашляв гулко до сльози:
 — Як хочеш, сину мій, свободи,
 Бери цей прапор і неси!

Д О В Л А Д И К

Взяли баняси та цапіни
 І під господній храм прийшли
 Гнівливі діти України,
 Сліпі з ненависті хахли.
 І б'є громада на громаду
 Вогнем ригливим, як дракон.
 Темніють розуми від чаду,
 І гасне світ в очах ікон.
 Душпастирі! Чи вам не чути,
 Як ворог тішиться? Чи ж ви
 Не боїтеся обернути
 В різниці ризниці й церкви?
 Спиніть отрусних злобою,
 На зброю вийдіть голірuch,
 Бо хлине кров'ю з поля бою
 Жажний, неподоланий Збруч,
 Розірве, роздере, розколе
 Сім'ю знаменієм хреста,
 І не воскресне вже ніколи
 Те, що погубить дика мста.
 Де ж ви, апостоли-владики?!
 Чому в обіймах, як брати,
 Не з'явитесь, щоб гнівні крики
 В святу мольбу перевести?!

Рясно засіяна земля наша пам'ятками
 минулих тисячоліть. Майже коло кожного
 села є поселення, а то й цілі міста пра-
 давніх хліборобів, званих у науці Три-
 пільською культурою.

Розвинені мають вік п'ять тисяч, а ран-
 ні — усі шість.

Така високорозвинена цивілізація якось
 вела вік своєму життю. Точно ми не може-
 мо сказати, але в нас, українців була
 своя система літочислення. І виразно ся-
 гає в ті давні часи.

Відповідала вона і космогеологічним
 процесам, і нашій історії, і йшла врівень
 з цивілізаціями давніх народів.

Рахунок ішов від створення світу і
 очевидячки відтворював безперервність
 життєтворення.

І ось в 7208 році імператор "Великої ,
 "Белой і Малой" Петро скасовує його, аби
 "українці били як все".

Він авторитарно вводить римське літо-
 числення і на наших календарях тоді за-
 значилося — 1700 рік від Різдва Христо-
 вого. За цим "реформатор" у 1721 році за-
 боронив друкувати книжки українською
 мовою.

Згодом інші імператори активно вправ-
 лялися у забороні мови й культури.

Тільки минулого року із праці Михайла
 Красуського "Давність малоруської мови",
 не виданої із 1880 р. ми узнали, що ук-
 раїнська мова сягає корінням у глиб семи
 тисяч років.

Отже, від різних заборон ми стали ледь
 не гірше усіх.

Якщо поглянемо на наші колядки, то по-
 бачимо, що вони творені также, як і малюн-
 ки на посуді Трипільської культури:
 над трьома діями стоїть **верховна**
іпостать.

Ми вступили в нову еру розвитку — еру
 самостійного життя, виходимо на шлях від-
 родження. На ньому нам потрібно відновити
 і наше давнє літочислення.

На українських скрижалях сьогодні на-
 писано **7500-й** рік. В ньому наші історич-
 ні здобуття, і зусилля на майбутнє.

Будьмо у літі **7500-у** і на могая
 літа!

Вадим МИЦИК.

м.Тальне, Черкаська обл.

НЕ МОВЧИ!

Не мовчи, коли гордо пишаючись,
Велетенська брехня гомонить,
Коли горем чужим утішаючись,
Зависть наче оса та брентить
І сичить клевета, мов гадюка в корчі,
Не мовчи!

Одна з заповідей
Пророка Ів. Франка.

Народ України не мовчить.

М.Довгань-Зайцевська.

ЛИСТ МИХАЙЛУ ГОРБАЧОВУ

Прослухавши Ваше інтерв'ю, а по суті безпомочний нервовий монолог, який так старанно Центральне телебачення транслювало аж тричі і два рази радіо України, — не могу мовчати.

Ви, шановний Президенте колишнього Союзу, був час, користувались істинною повагою мою, коли мужньо почали свою державну ходу демократа. Але під тунікою демоса, виявляється, у Вас жив і ніколи не вмирав партократ-імператор, який не міг зрозуміти (ніколи, виявляється, не міг), що демократія неодмінно приведе до падіння імперії, тюрми народів.

А тепер, коли Україна звільнилася — такого результату референдуму Ви не могли й уявити своїм імперським мозком, — Ви йдете на цинічний шантаж! Шантаж великого українського народу, великої держави, бо Ви, як і всі імперіалісти, навіть не можете зрозуміти, що кожен народ має право на державність, тим більше — могутній, талановитий, роботящий і доброзичливий український нарід.

Це каже Вам росіянка, яка має щастя й велику честь вирости, вивчитись, жити й працювати на Україні.

Це разом зі мною кажуть Вам і мої брати робітник Володимир Зайцевський і вчений — фізик Вадим Зайцевський, і моя 82-літня мама Тетяна Зайцевська.

Отямтеся, не смійте погрожувати Україні і не смійте казати провокаційних дурниць, ніби у незалежній Україні неукраїнці опиняться під загрозою переслідування.

За Вами слідом закричав "караул" "демократ" Травкін. Замість кричати "всіх у Союз!" озирнувся б по своїх російських землях, зайнявся б порядкуванням у своїй хаті. Замість прагнути загрибати під себе чуже.

Затямте неокомуністи (саме так Вас ні можна назвати), всі народи, на Україні суцї, люблять цю землю, як рідну, і ніколи не мали і не матимуть конфліктів з українцями — лишень взаємоповагу, любов і спокійне, демократичне розв'язання всіх проблем.

А коли й мають утиск, принаймні мали століттями й особливо у більшовицькі десятиліття, то, в першу чергу, українці, яких позбавляли історії, мови, культури. І за це тяжке гвалтування всього українського на Україні за бадьористою шароварною завісою, мені, росіянці, сором пече душу.

І знаю, за волю й розквіт своєї України не лише я й моя родина, сотні тисяч людей різних національностей положать душу й тіло! І то не слова. Був би Ви Президенте, на українському міжнародному конгресі, що недавно відбувся в Одесі, Ви би в тому переконалися.

Не розпалюйте ворожнечу, не лякайте нас Югославією й югославським ходом подій. Не лякайте. Це справа безнадійна. На цьому навару не матимете.

Ви українець. Дружина Ваша — українка. А так захищайте імперію, яка століттями гнобила Україну!

Розумію, імперія виховала яничара. Та колись було — історія розказує: прокидались од сну і яничари. Згадайте українську пісню Вашої мами, яка у давні роки співала для синочка. Хай вона приведе Вас до тям, до здорового глузду, поверне Вам достоїнство, гідність і розуміння того, що імперія своє віджила.

Ніхто вже не піде у те рабство, отой химерний страшний Союз, як би Ви його не перемальовували.

І хай кара Бога впаде на тих, хто посміє в ім'я шкірницьких, імперських інтересів посягнути на незалежність України, яку разом з українцями, я Вас запевняю в тому, відстоюватимуть і татари, і поляки, і німці, і євреї, і гаузи, і вірмени і ми — російська родина з Києва.

Ваш Карфаген упав!

Слава незалежній Україні!

"Голос Громадянина", Київ.

РІДНА ВІРА

"Відродження Української Рідної Віри є історичною подією для України і цілого світу... Ця ідея постала в моїй програмі в 1934 році. Цього факту вже ніхто з історії не змаже і не вичеркне. Це є факт... "Треба признати, що наше вчення є трудне, але це не значить недоступне. Шлях до нього веде через теорію пізнання, себто, через пізнання апарату нашого мислення. Через відповідь на питання, — що є мисль?..."

"Старайтеся, щоб усе було зрозуміле і доступне для людського розуму. Однак це не все є можливе відразу. Воно приходить через довшу працю над собою..."

"Існує й існувала Українська Віра так довго, як довго ми усвідомлювали собі цю Віру. Ми були горді з неї (див. Книгу Велеса). Вона мала і має свої власні цінності і мудрість. Вона існує так, як існує українська мова, а найважливіше Українська Нація та її Дух в історії. Це знає кожний, хто приймає діяльну участь в процесі відродження та оновлення цієї Віри..."

"Відродження, яке сталося, було рівночасно віщим відтворенням із студій, а також із творчого натхнення пророка чи віщуна. Можна його відкинути або прийняти, але не можна прийняти ось таку капочку, капличку, як тільки сама назва.

Дажбог-означає Бог Вогню. Даж-від старого кореня Даг-горіти, горіти вогнем. Слово Бог-означає той, що розділює щастя, добро, долю, багатство; добрий батько. Це Бог, найближчий до родини, до домашнього вогнища, і тому найпопулярніший у цій своїй назві й у цьому своєму виді. Але ж, це ані не єдина назва, ані не єдиний вид Богопочитання у нашій старині... "Наше Бог-це несумнівне Датель-Розпреділювач; я писав, що Бог має тисячу назв. Всі ці назви виявляють, як його розуміли народи..."

"Якої ж назви уживасмо в нашій релігії? Уживасмо одну і тисячу..."

"Чи ще будемо сперечатися, як називати нашого Бога? Я вже казав вам, — моліться, як знаєте і називайте, як знаєте, та не творіть такого, щоб ділилися за людськими словами. А за цими спорами криється злочинна анархія, або божевільні амбіції, або просто причаїлася зрада..."

"Віра Предків наших", Володимир Шаян.

СВЯТИНЯ ДАЖБОЖА

Проповіді Української Рідної Віри відбуваються щонеділі о годині 11-й ранку, в Святині Дажбожій, Гамільтон, Онт. Канада.

У всіх справах Української Рідної Віри проситься звертатися до Канцелярії при Святині Дажбожій, Гамільтон, Онт. Канада.

Адреса:

Ukrainian Native Faith Church
21 Munn St., Head Office
Hamilton, Ont. Canada. L8V 1K1

Телефон: (416) 385-0386 або 526 - 9457,

Ст. Проповідник Мирослав Ситник - Керівник Канцелярії Об'єднання Українців Рідної Віри.

З приємністю повідомляємо українців у всьому світі, що вже вийшли з друку праці **професора Володимира Шаяна** — основоположника відродження Української Рідної Віри, під назвою

„ВІРА ПРЕДКІВ НАШИХ“,

— Книга Знання (Священна Книга) Рідновірів — Визнавців Української Рідної Віри.

На цих працях, які почав писати Володимир Шаян від 1934 року, ще будучи студентом Львівського університету, постали усі „учителі“ „пророки“, „волхви“, „духовники“ та проповідники.

Професор Володимир Шаян був дуже кольоритною індивідуальністю: санскритолог, філософ, поет, автор наукових і багатьох публіцистичних розвідок.

Книга має 893 сторінки, в твердій оправі з золотими відтисками.

Радимо всім українцям-патріотам придбати цю книгу, звертаючись на нижче подану адресу, або питати в головних українських книгарнях.

Управа Об'єднання
Українців Рідної Віри.

UKRAINIAN NATIVE FAITH
SVYATYNYA DAZHBOZHA
Head Office, 21 Munn Street
Hamilton, Ontario, CANADA L8V 1K1

ЧИТАЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ
"УКРАЇНСЬКЕ ВІДРОДЖЕННЯ"